

Projekt

UCHWAŁA NR

RADY MIEJSKIEJ W OLECKU

z dnia 2022 r.

w sprawie Strategii rozwoju Gminy Olecko do 2030 roku

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a, art. 10f ust. 4 w związku z art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) oraz art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 oraz z 2022 r. poz. 1079 i 1846) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię rozwoju Gminy Olecko do 2030 roku, która stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr ORN.0007.93.2015 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Olecko do roku 2025.

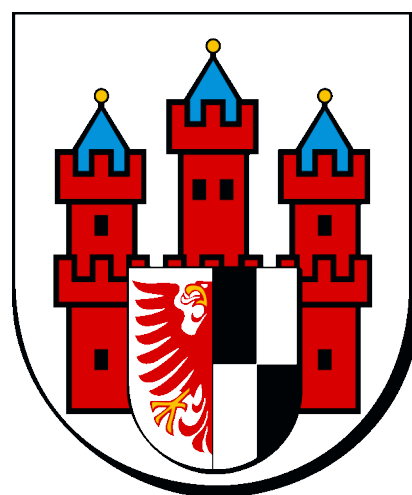
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Alicja Stefanowska

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Olecku
z dnia 2022 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OLECKO DO 2030 ROKU

Olecko, listopad 2022 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczo-przestrzennej.....	6
Aspiracje i oczekiwania mieszkańców	38
Wizja i cele strategiczne Gminy Olecko.....	44
Kierunki działań na rzecz realizacji celów strategicznych	49
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	55
Uwarunkowania zewnętrzne i Obszary Strategicznej Interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	58
Analiza SWOT	64
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych..	68
Monitorowanie, ewaluacja oraz oczekiwane rezultaty	71
Ramy finansowe	74
Spis wykresów	76
Spis tabel	78
Spis rysunków.....	78

Szanowni Państwo,

*„Niezależnie od tego, jak dobra jest twoja strategia,
od czasu do czasu powinieneś sprawdzić rezultaty”*

Winston Churchill

Zarządzanie strategiczne, monitoring efektów i nakładów oraz zaawansowane planowanie o charakterze partycypacyjnym stały się w ostatnich latach wyznacznikami właściwego zarządzania w sektorze publicznym. Efektywne zarządzanie strategiczne to ciągłe poszukiwanie sposobu dostosowania się do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych poprzez modyfikację celów i metod ich realizacji. Przy uwzględnieniu ciągłego procesu zmieniających się wymogów w sferach: społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, współpracy, dialogu – opracowano dokument obejmujący wszystkie aspekty działalności Gminy Olecko w odpowiednio długiej perspektywie czasowej, w którym zawarto również konieczność stałego usprawniania zadań i procesów w nim ujętych.

Kształtowanie rozwoju Gminy Olecko oparto na planowaniu, w którym określono główne, długofalowe założenia oraz wytyczono kierunki działania i alokacji zasobów koniecznych do sprawnej i skutecznej realizacji określonych celów.

Dlatego też na Państwa ręce składam Strategię rozwoju Gminy Olecko do 2030 r. – dokument, w którym zawarto własne programowanie rozwoju lokalnego – jednego z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Każdej strategii rozwoju należy się nieustannie przyglądać, aby mieć pewność, że wyznaczone cele i kierunki rozwoju nadal są aktualne. W zmieniającej się szybko rzeczywistości co kilka lat pojawia się konieczność głębszego przeglądu dokumentów strategicznych. Jednym z ważnych powodów jest też rozpoczynająca się wkrótce nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Przygotowano więc dokument, który aktualizuje nadal obowiązującą Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Olecko do roku 2025.

Gmina Olecko przez ostatnie lata bardzo się zmieniła. Stało się to dzięki zaangażowaniu mieszkańców, pozyskaniu środków europejskich i pracy urzędników. Mamy piękną krajobrazowo oraz historycznie, a zarazem coraz nowocześniejszą gminę. Chcę, aby nasza gmina była aktywna, przyjazna i otwarta, ale czy to zostanie osiągnięte – zależy od nas wszystkich.

*Karol Sobczak
Burmistrz Olecka*

WPROWADZENIE

Strategia rozwoju Gminy Olecko do 2030 roku stanowi podstawowy dokument określający politykę rozwoju w perspektywie do 2030 roku. Została opracowana w oparciu o szeroką analizę potencjałów, barier, szans i zagrożeń rozwojowych oraz identyfikację aspiracji mieszkańców Gminy Olecko. Opierając proces przygotowania dokumentu na partycypacji i współpracy, stanowi zaproszenie do współpracy mieszkańców oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Zasady, które zostały przyjęte jako wyznaczające zakres i formę prac nad strategią, objęły:

- zasadę rozwoju zrównoważonego podkreślającą konieczność rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego przy zapewnieniu ochrony najcenniejszych walorów przyrodniczych oraz wartości społeczno-kulturowych gminy,
- zasadę wzmocnienia funkcji Gminy Olecko w regionie, w tym rozwój funkcji społecznych, gospodarczych o znaczeniu ponadlokalnym w skali regionu,
- zasadę elastyczności wdrażania poprzez dostosowywanie treści i mechanizmów wdrażania strategii do zmieniających się uwarunkowań,
- zasadę szerokiego partnerstwa podmiotów lokalnych i mieszkańców w procesie formułowania i wdrażania strategii oraz w procesie realizacji zadań i projektów wdrożeniowych służących osiągnięciu celów.

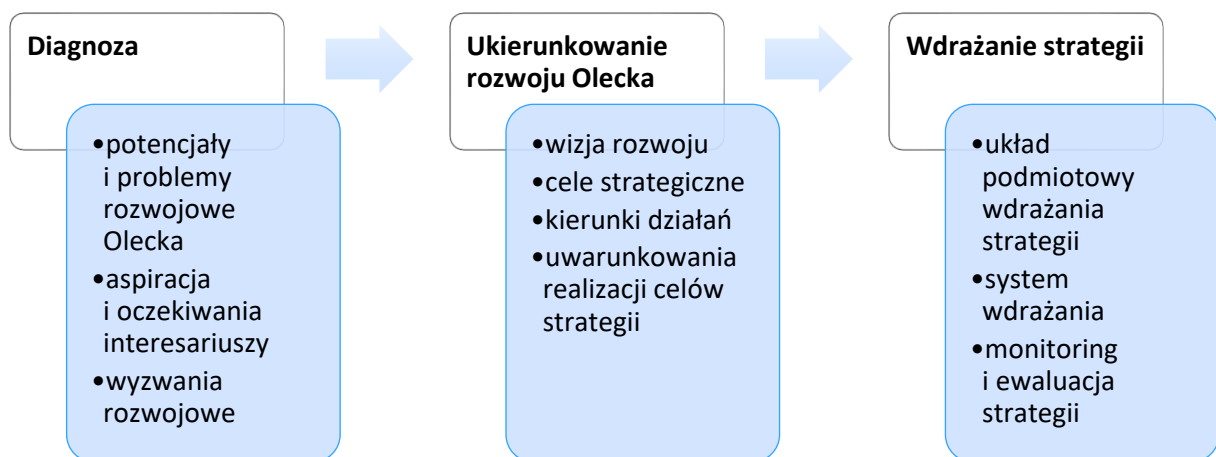
Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z nowymi regulacjami prawnymi określającymi tryb i układ strategii rozwoju lokalnego określonymi w ustawie o samorządzie gminnym. Ponadto w istotnym zakresie wpisuje się on w politykę rozwoju Unii Europejskiej, kraju oraz politykę rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

Proces opracowania dokumentu obejmował:

- przygotowanie metodyki,
- analizę danych ilościowych i jakościowych oraz efektów realizacji dotychczasowej polityki rozwoju, w tym m.in. w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego, raporty o stanie gminy, dokumenty określające politykę rozwoju kraju, regionu, powiatu,

- określenie aspiracji i potrzeb mieszkańców i partnerów społeczno-gospodarczych wyrażonych w badaniu ankietowym,
- przeprowadzenie warsztatów strategicznych, w ramach których opracowano:
 - pogłębioną diagnozę uwarunkowań i przygotowania podstaw do nawiązania partnerstwa strategicznego,
 - wizję i cele rozwoju gminy,
 - kierunki działań,
- określenie przestrzennych uwarunkowań realizacji strategii w oparciu o politykę przestrzenną Gminy Olecko,
- określenia roli i funkcji Gminy Olecko w polityce rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, w tym ujęcie w ramach Obszarów Strategicznej Interwencji,
- określenie ram procesu wdrażania oraz monitorowania strategii.

Rysunek 1 Ramowa struktura strategii rozwoju Gminy Olecko

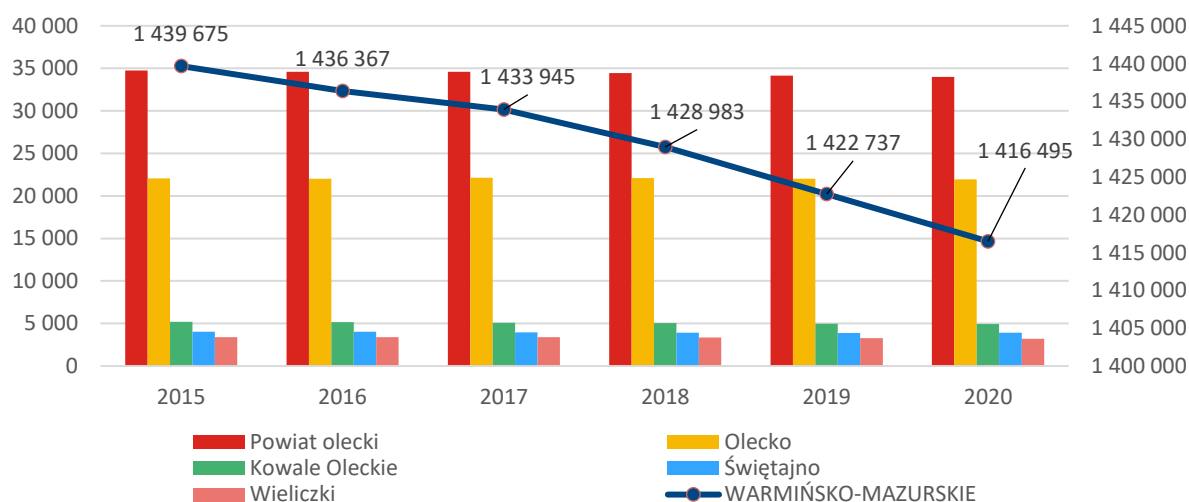

Źródło: opracowanie własne

WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZO-PRZESTRZENNEJ

W 2020 roku teren Gminy Olecko zamieszkiwało 21 957 osób, którzy stanowili 64,59% mieszkańców powiatu oleckiego oraz około 1,55% mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. Liczba mieszkańców powiatu oleckiego w 2020 roku wynosiła 33 993 osoby, a liczba mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego wynosiła 1 416 495 osób.

Wykres 1 Liczba ludności ogółem w gminach powiatu oleckiego i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2020

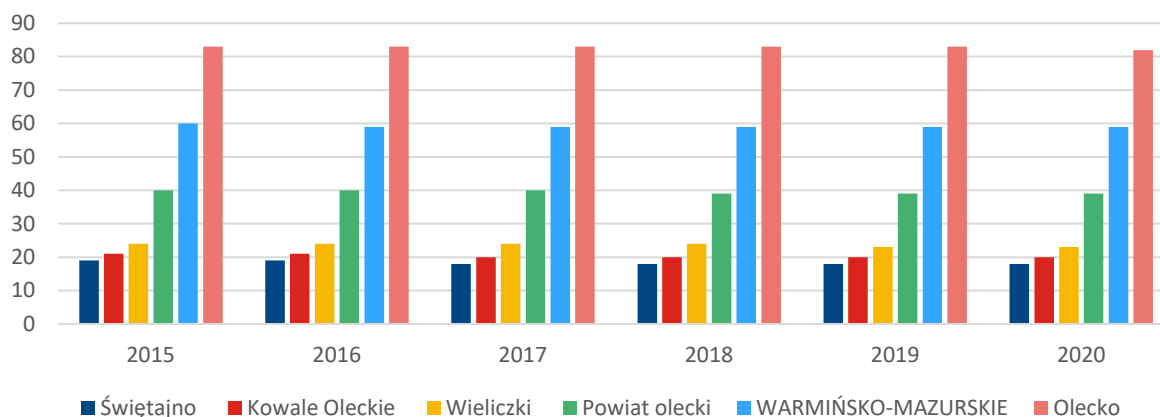

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2015-2020 można zaobserwować spadek liczby mieszkańców w każdej z gmin powiatu oleckiego, jak również w województwie warmińsko-mazurskim. W Gminie Olecko w latach 2015-2020 ubytek liczby mieszkańców wyniósł 0,55%, w powiecie oleckim ubytek ten wyniósł 2,16%, natomiast ubytek liczby mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020 wyniósł 1,61%. Najwyższy ubytek spośród gmin powiatu oleckiego można zaobserwować w gminie Kowale Oleckie i wynosi 5,46%.

**Spadek liczby ludności
w otoczeniu lokalnym
i regionalnym gminy**

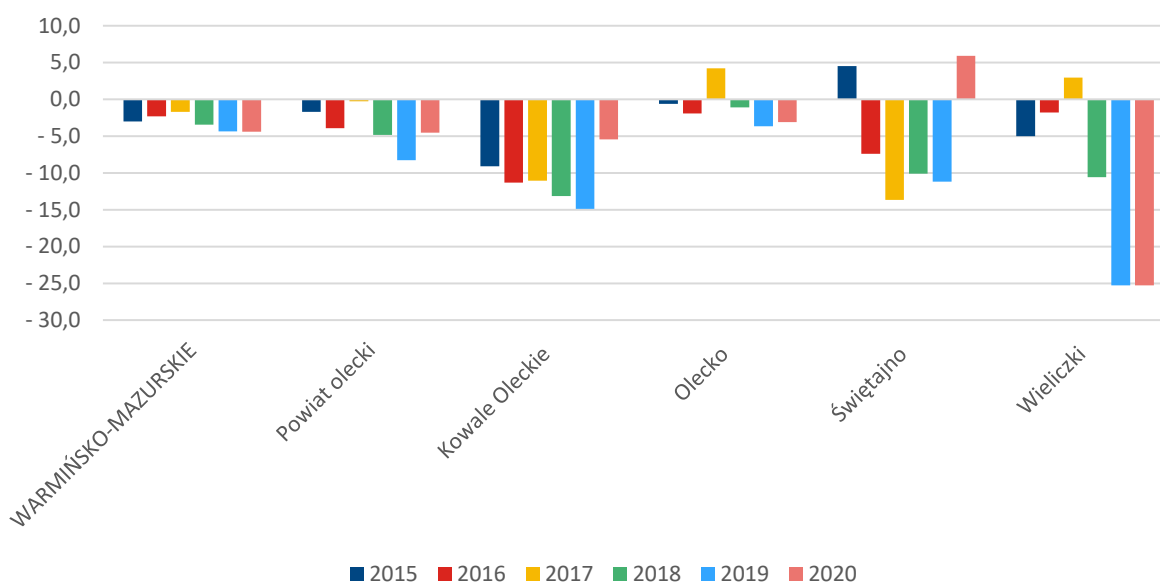
Wykres 2 Gęstość zaludnienia na km² powierzchni na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku Gmina Olecko cechowała się najwyższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia, wynoszącym 82 osoby na 1 km², w porównaniu do wartości wskaźników gmin powiatu oleckiego oraz samego powiatu. Wskaźnik w Gminie Olecko cechował się wyższą wartością również w porównaniu do wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego. Należy jednak zauważyć, iż w latach 2015-2020 gęstość zaludnienia zarówno w Gminie Olecko, jak i pozostałych analizowanych jednostkach z roku na rok zmniejsza się.

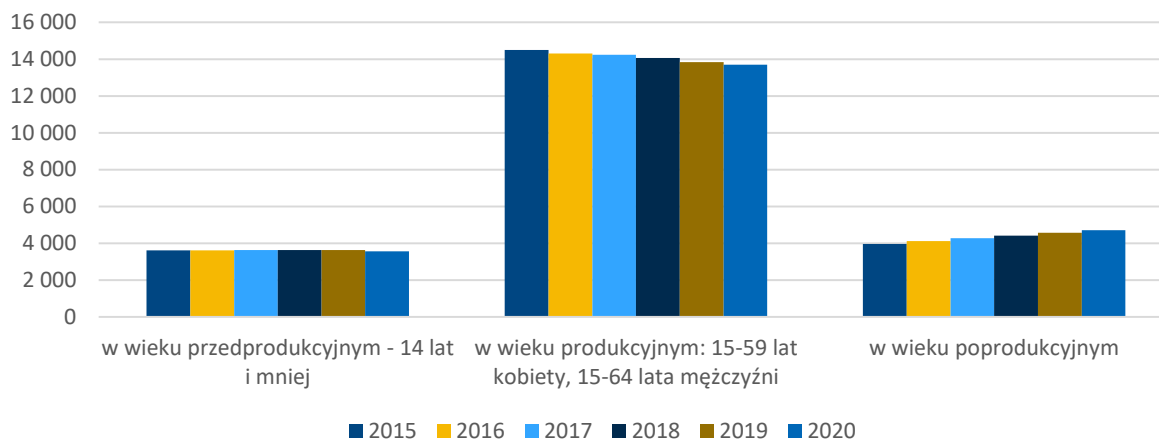
Wykres 3 Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba ludności w Gminie Olecko w latach 2015 i 2016 spadała, w roku 2017 nastąpił wzrost o wartość 4,2 na 1000 mieszkańców, a następnie w latach 2018-2020 nastąpił ponownie spadek liczby ludności. Tendencję spadkową można również zaobserwować w pozostałych gminach powiatu oleckiego.

Wykres 4 Zmiany w grupach wiekowych ludności na terenie Gminy Olecko w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

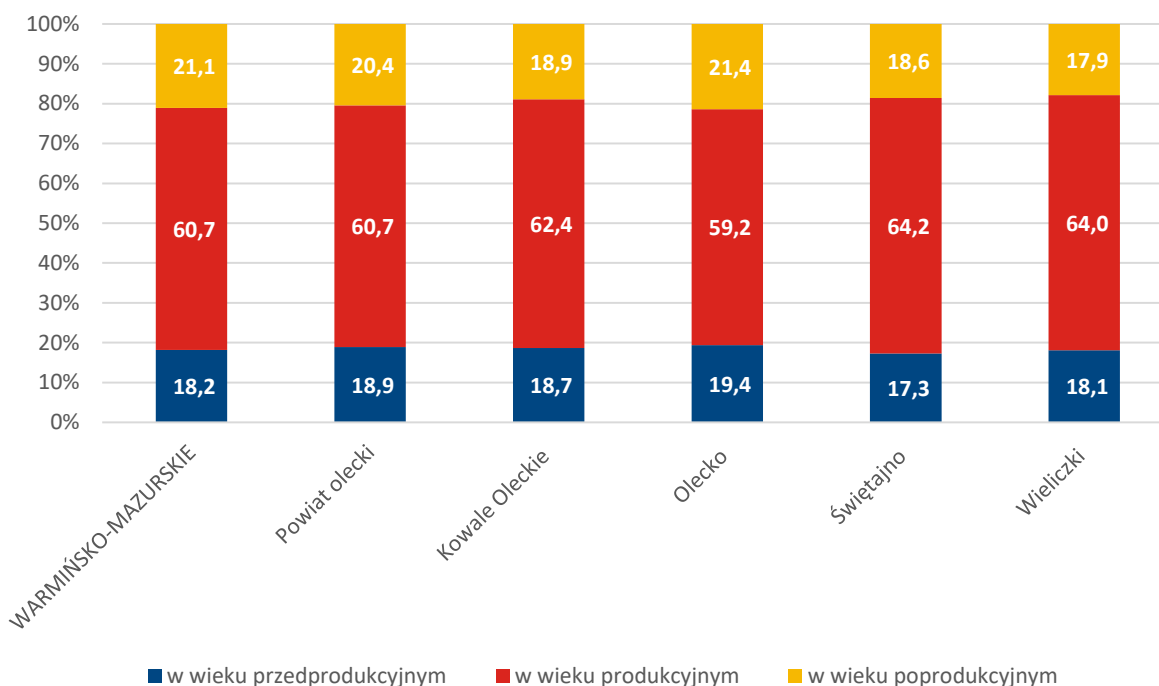
Rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz malejący udział osób w wieku produkcyjnym w strukturze demograficznej

Oprócz zarejestrowanych zmian ilościowych wśród ludności Gminy Olecko istotną rolę odgrywają również zmiany struktury demograficznej ludności. W latach 2015-2020 oprócz spadku liczby ludności na terenie Gminy Olecko zaobserwować można również zmianę struktury demograficznej w gminie. Gmina

Olecko, podobnie jak znaczna część gmin na terenie Polski, boryka się z tzw. starzeniem społeczeństwa, co można zaobserwować poprzez rosnący udział w strukturze demograficznej osób w wieku poprodukcyjnym oraz malejący udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy Olecko w latach 2015-2020 wzrosła z 3 964 osób do 4 709 osób (wzrost o 18,79%), liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła z 3 612 osób do 3 560 osób (spadek o 1,44%), a liczba osób w wieku produkcyjnym spadła z 14 502 osób do 13 688 osób (spadek o 5,61%). Jednocześnie Gmina Olecko w 2020 roku posiadała największy udział osób w wieku poprodukcyjnym spośród gmin powiatu oleckiego oraz w porównaniu do województwa

warmińsko-mazurskiego. Potencjałem wartym uwagi w Gminie Olecko jest wysoki udział osób w wieku przedprodukcyjnym.

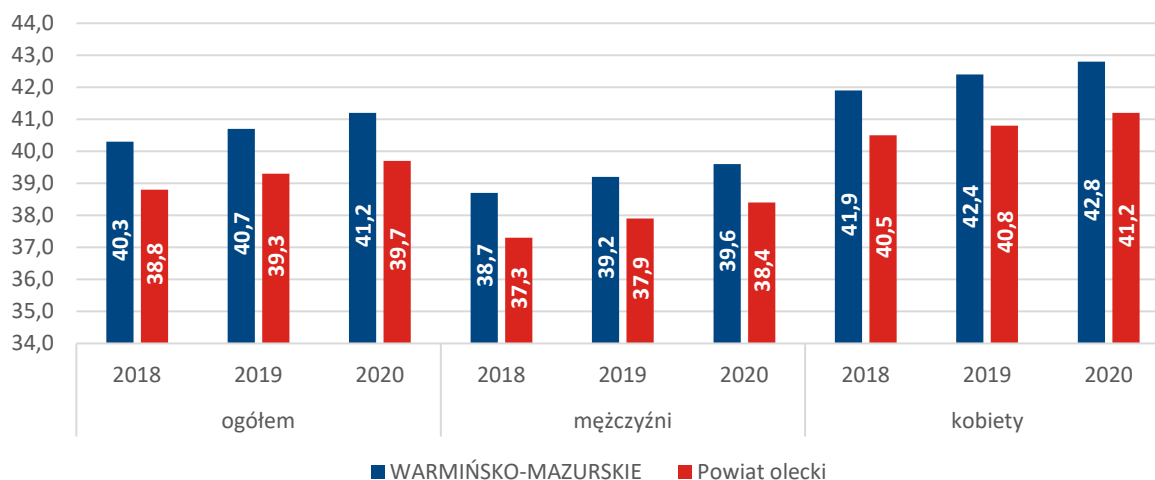
Wykres 5 Udział ludności w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wśród mieszkańców powiatu oleckiego zauważalna jest niższa wartość mediany wieku, w porównaniu do wartości mediany wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego. Jednocześnie mieszkańcy powiatu i województwa statystycznie żyją z roku na rok zauważalnie dłużej, co sprzyja obciążeniu demograficznemu oraz procesom starzenia się społeczeństwa.

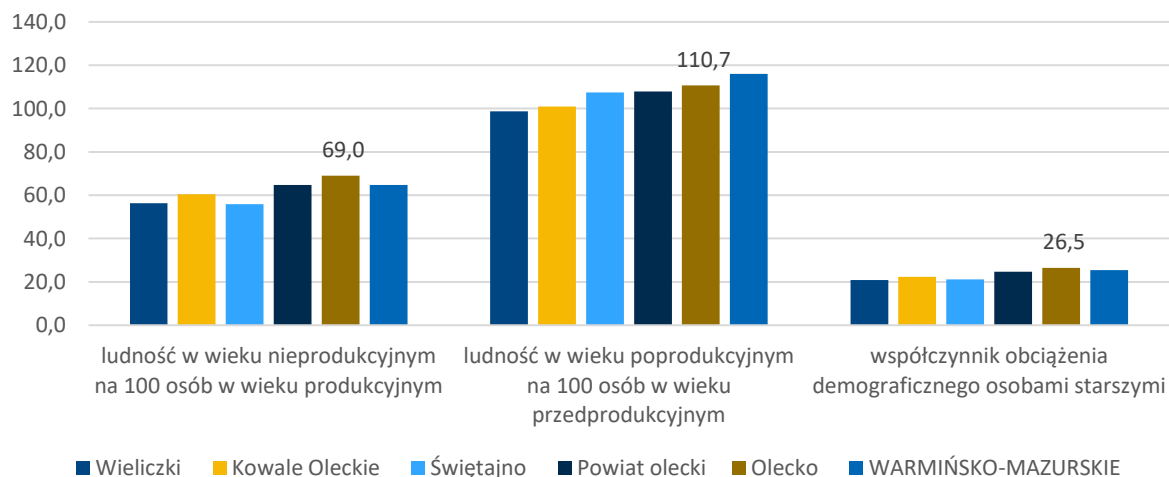
Wykres 6 Mediana wieku na terenie powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

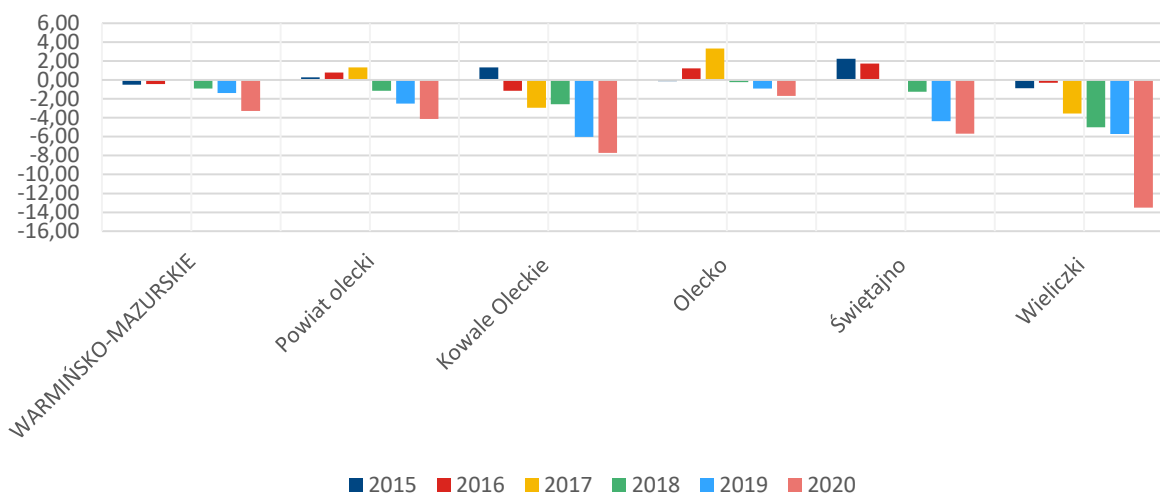
Gmina Olecko posiada również jedne z najwyższych wskaźników obciążenia demograficznego spośród gmin powiatu oleckiego. Wyższe wartości wskaźników zanotowane zostały w województwie warmińsko-mazurskim.

Wykres 7 Wskaźniki obciążenia demograficznego na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

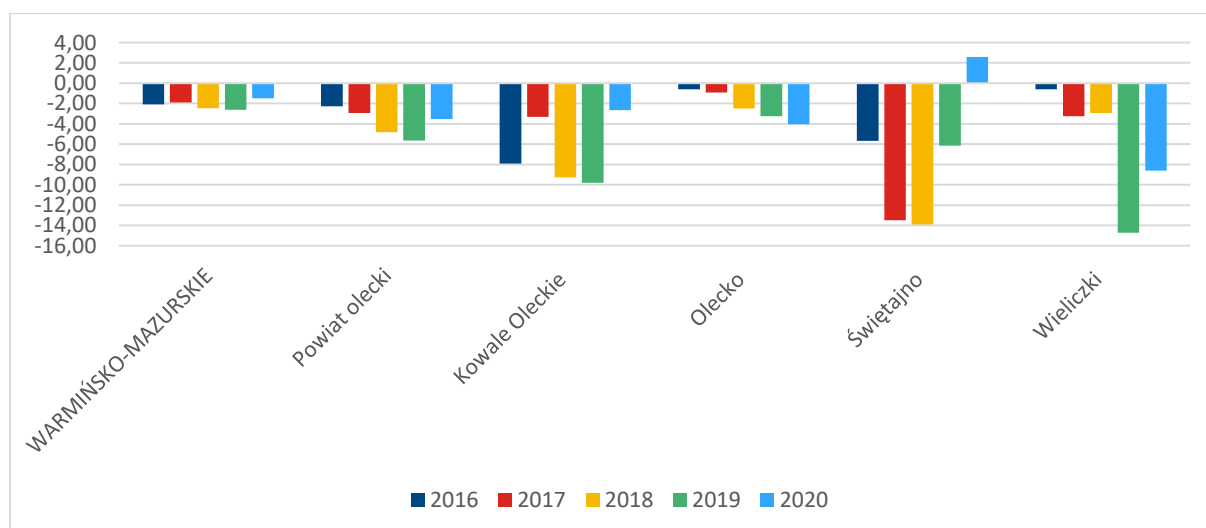

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Postępujący proces wyludniania się powiatu oraz województwa

Wartość przyrostu naturalnego na terenie Gminy Olecko w ostatnich latach było ujemne. W porównaniu z pozostałymi gminami z terenu powiatu oleckiego Gmina Olecko posiada relatywnie niewielkie ujemne wartości wskaźnika. Najwyższe wartości zauważyć można w gminie Wieliczki w 2020 roku.

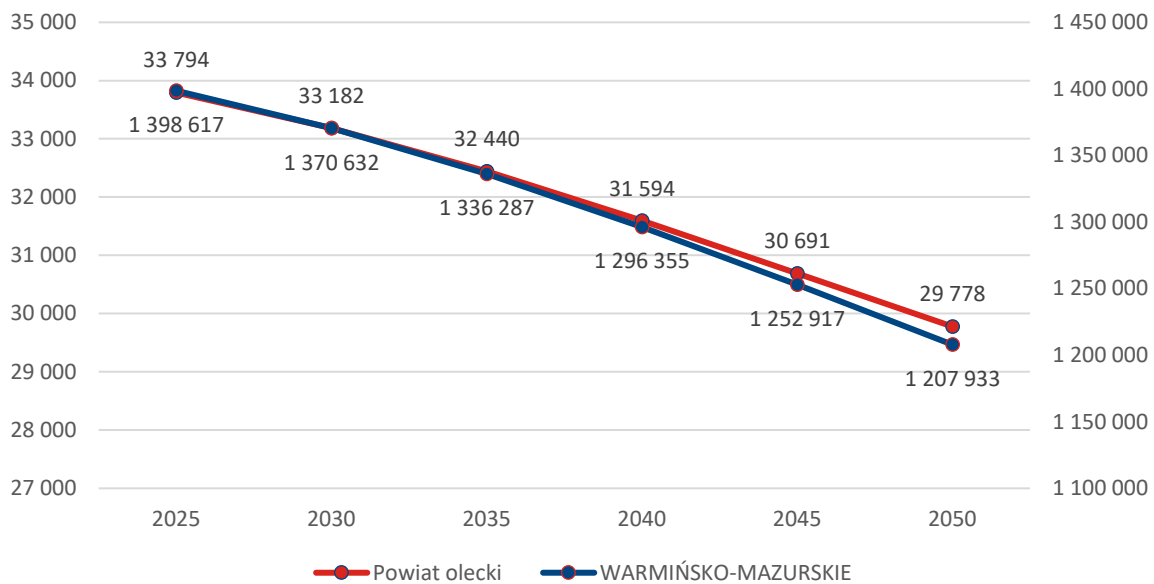
Wykres 9 Saldo migracji ogółem na 1000 ludności na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ostatnim istotnym wskaźnikiem w aspekcie demograficznym jest prognoza demograficzna GUS, która wskazuje, iż do roku 2050 liczba ludności w powiecie oleckim oraz województwie warmińsko-mazurskim będzie stale spadać, a jej wartość spadnie w porównaniu do prognozowanej wartości na rok 2025 o 11,88% w powiecie oleckim oraz 13,63% w województwie warmińsko-mazurskim.

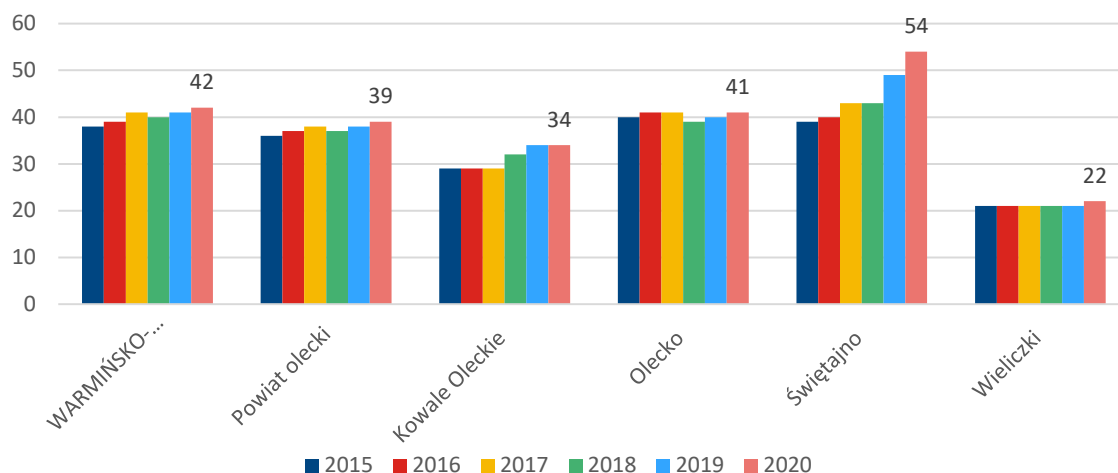
Wykres 10 Prognoza demograficzna powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2050

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Olecko cechuje się nieznacznie podwyższonym wskaźnikiem liczby fundacji i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w porównaniu do średniej wartości powiatu oleckiego czy województwa warmińsko-mazurskiego. Najwyższy wskaźnik w 2020 roku wystąpił w gminie Świętajno.

Wykres 11 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

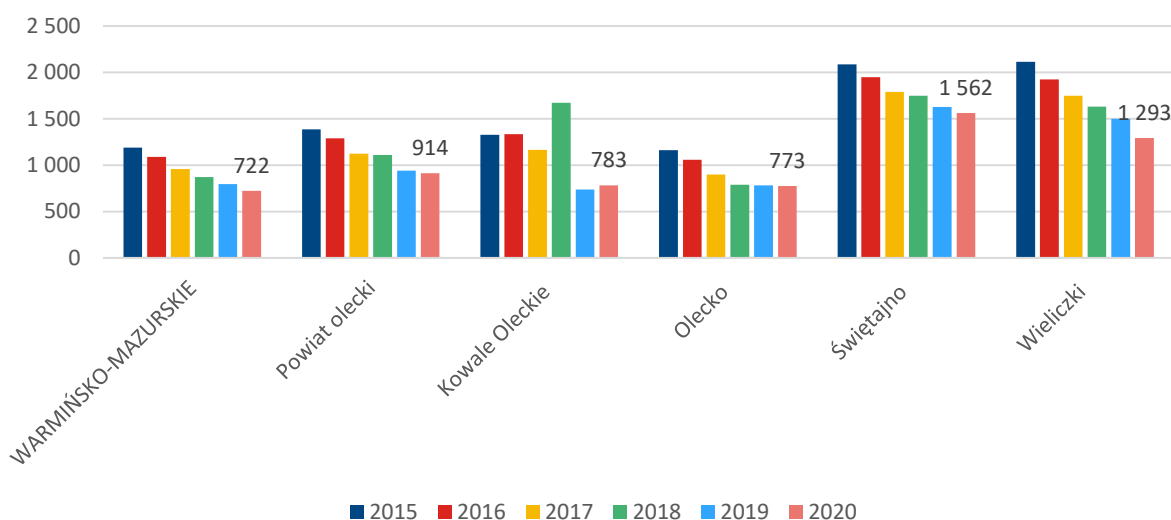

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Poprawiająca się
sytuacja społeczna
w gminie**

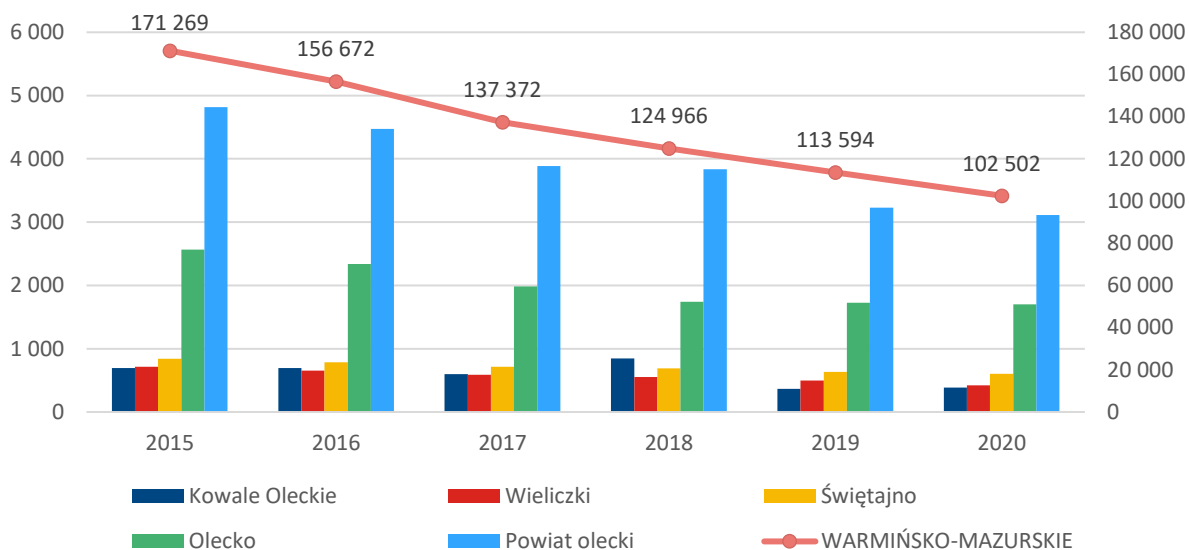
Sytuacja społeczna na terenie Gminy Olecko w latach 2015-2020 niezmiennie ulegała poprawie. Gmina Olecko wyróżnia się spośród gmin powiatu oleckiego niskimi wskaźnikami liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności. Sytuacja Gminy Olecko nie odbiega od średnich wskaźników w województwie warmińsko-mazurskim.

Wykres 12 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

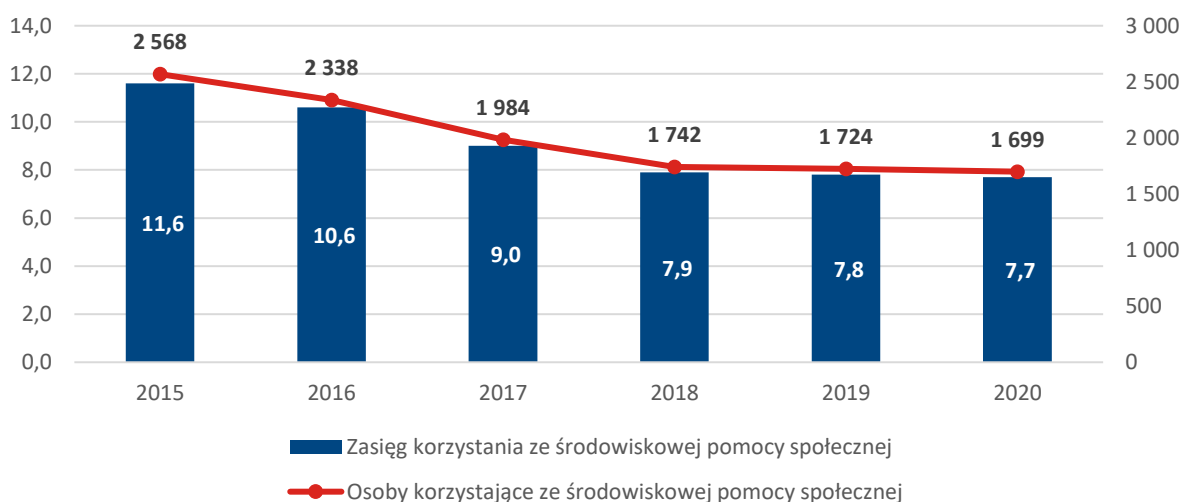
Wykres 13 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wraz z malejącą na przestrzeni lat liczbą osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej spada również zasięg korzystania z pomocy społecznej (tj. procent mieszkańców korzystających z pomocy społecznej). w 2020 roku wskaźnik ten wynosił 7,7%, co jest spadkiem względem 2015 roku o 3,9 pkt proc. w latach 2015-2019 zauważalny jest również silny spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie Gminy Olecko.

Wykres 14 Wskaźniki środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Olecko w latach 2015-2020

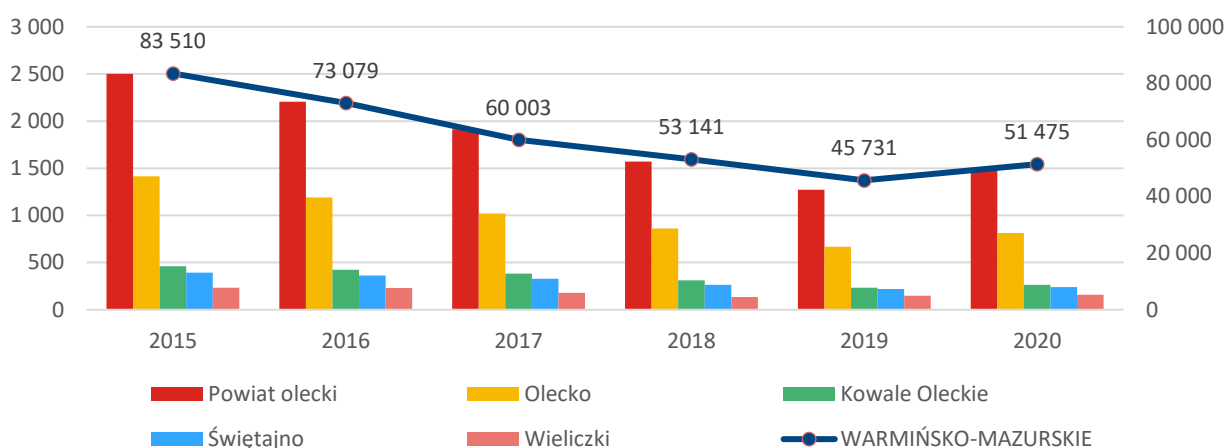
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Niepewność po
znacznej poprawie
sytuacji gospodarczej
na terenie gminy**

W 2015 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 1 414 osób, a w 2019 roku już jedynie 669 osób, co jest spadkiem o 52,69% oraz najlepszym wynikiem spośród gmin powiatu oleckiego oraz w odniesieniu do województwa warmińsko-mazurskiego. Spadek liczby bezrobotnych oraz znacząca poprawa kondycji

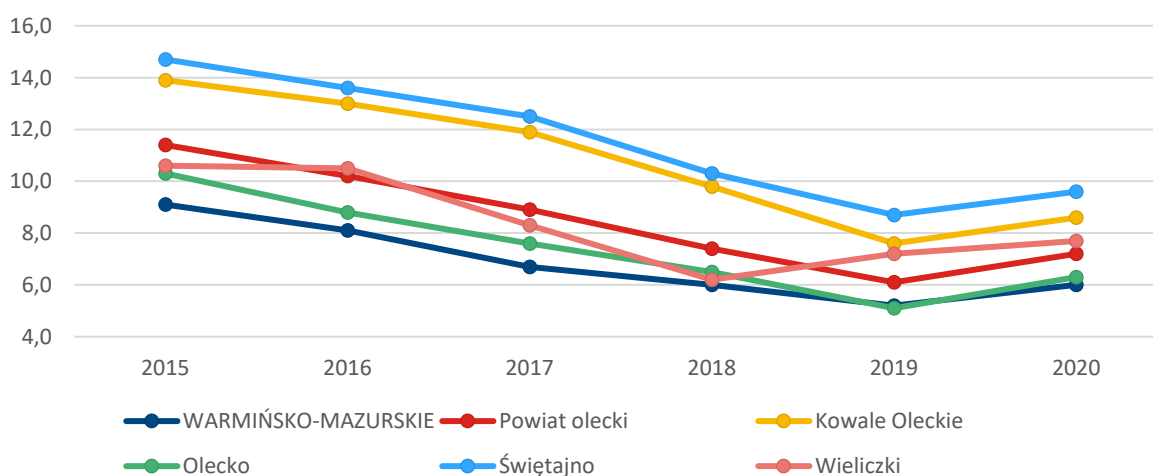
gospodarczej zarejestrowany został w większości gmin na terenie Polski. W przypadku Gminy Olecko wzrost udziału liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 1,2 pkt proc., z poziomu 5,1% w 2019 do poziomu 6,3% w 2020 roku.

Wykres 15 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

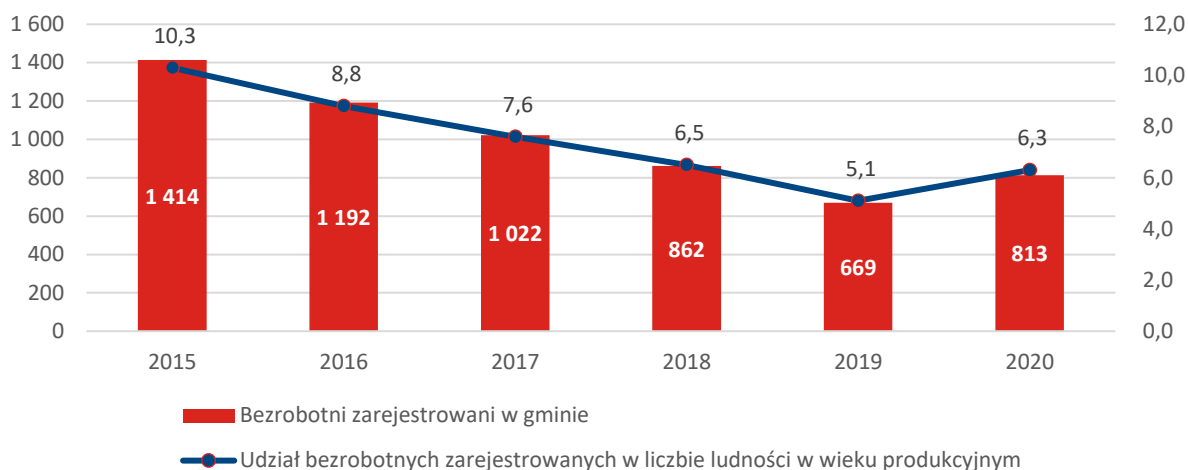
Wykres 16 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

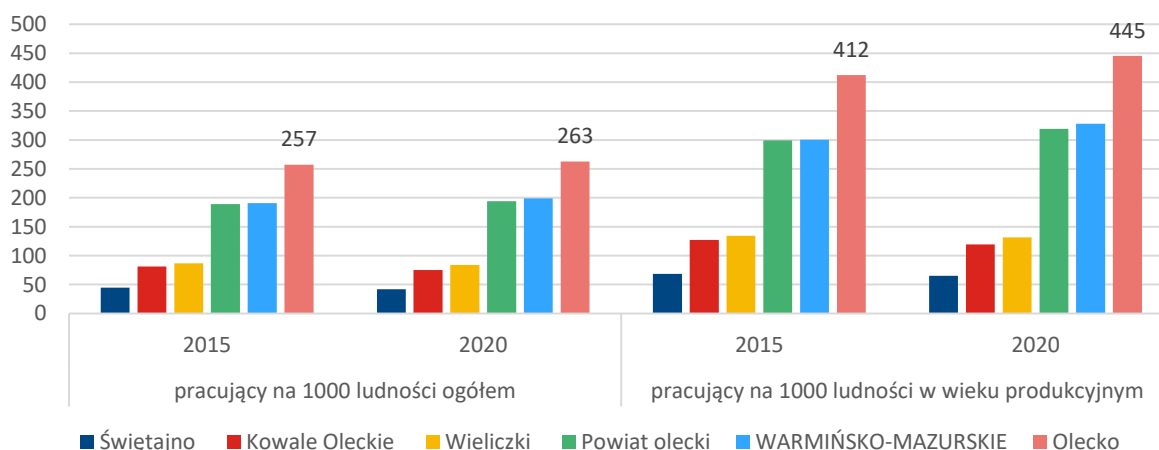
W 2020 roku, między innymi na skutek pandemii COVID-19, odnotowany został wzrost wskaźnika bezrobocia (mierzony stosunkiem liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do liczby osób w wieku produkcyjnym) na terenie powiatu oleckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego.

Wykres 17 Wskaźniki bezrobocia w Gminie Olecko w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 18 Wskaźniki osób pracujących na 1000 ludności na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W zakresie wskaźników produktywności Gmina Olecka wyróżnia się najwyższymi wskaźnikami wśród gmin z terenu powiatu oleckiego, zarówno w zakresie wskaźników liczby pracujących na 1000 ludności ogółem, jak i liczby pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym.

Co więcej, na przestrzeni lat 2015-2020 wskaźniki te wzrosły i znacząco przewyższają średnią

powiatu oleckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego. Również w zakresie wskaźników gospodarczych na terenie Gminy Olecko w 2020 roku można było zaobserwować wysoki poziom postaw przedsiębiorczych zarówno w porównaniu do innych gmin powiatu, jak i średniej powiatowej oraz średniej wojewódzkiej.

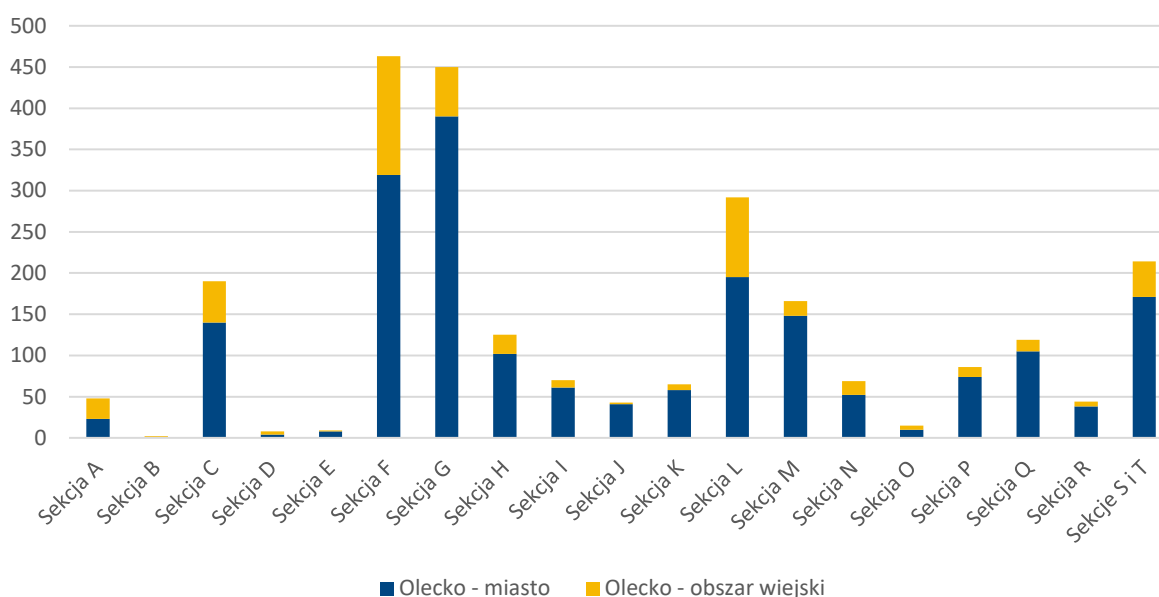
Tabela 1 Wskaźniki rejestru REGON na terenie gmin powiatu oleckiego oraz w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku

	Warmińsko-mazurskie	Powiat olecki	Kowale Oleckie	Olecko	Świątajno	Wieliczki
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	96	95	61	113	71	58
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	158,6	157,2	97,5	191,0	110,1	90,4
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	7,38	6,43	5,48	6,55	6,70	6,75
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	40	41	34	45	28	40
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	69	70	47	81	54	45
instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej	1 165,5	1 202,6	566,7	1 438,4	326,1	378,4
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	4,36	4,11	0,00	5,56	0,00	4,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując rozkład podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie Gminy Olecko w 2020 roku, należy zwrócić uwagę na wysoki odsetek podmiotów z Sekcji F (Budownictwo), Sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), Sekcji L (Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) oraz Sekcji C (Przetwórstwo przemysłowe). Niski odsetek podmiotów w Sekcji i (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi).

Wykres 19 Podmioty wg sekcji PKD 2007 w podziale na miasto i wieś Gminy Olecko w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poniżej zaprezentowana została tabela ze szczegółowym opisem poszczególnych sekcji PKD 2007.

Tabela 2 Opis poszczególnych sekcji PKD 2007

A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

B Górnictwo i wydobywanie

C Przetwórstwo przemysłowe

D Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

E Dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

F Budownictwo

G Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

H Transport i gospodarka magazynowa

I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

J Informacja i komunikacja

K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

- N** Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- O** Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- P** Edukacja
- Q** Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- R** Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- S** Pozostała działalność usługowa
- T** Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Źródło: GUS

Wedle danych zawartych w ewidencji geodezyjnej (stan na 1 stycznia 2022 r.) największą część obszaru Gminy Olecko stanowiły użytki rolne, które zajmują powierzchnię 19 129 ha, czyli około 71,72% całej powierzchni gminy. Struktura użytkowania silnie wskazuje na rolniczy rodowód gminy, o wysokim udziale gruntów ornych w użytkach rolnych, w wysokości 12 422 ha (64,94%), pastwisk trwałych 3 296 ha (17,23%) oraz łąk trwałych – 1 591 ha (8,50%). Gmina Olecko charakteryzuje się również wysokim udziałem gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych – 5 156 ha (19,33%), z czego 4 891 ha (94,86%) stanowią lasy. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 5,04% powierzchni gminy, tj. 1 343 ha, z czego ponad połowę stanowią drogi (54,50%) oraz tereny kolejowe (8,41%). Na terenie gminy znajduje się również 1 040 ha gruntów pod wodami, które stanowią 3,90% powierzchni gminy.

Tabela 3 Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania na dzień 1 stycznia 2022 roku

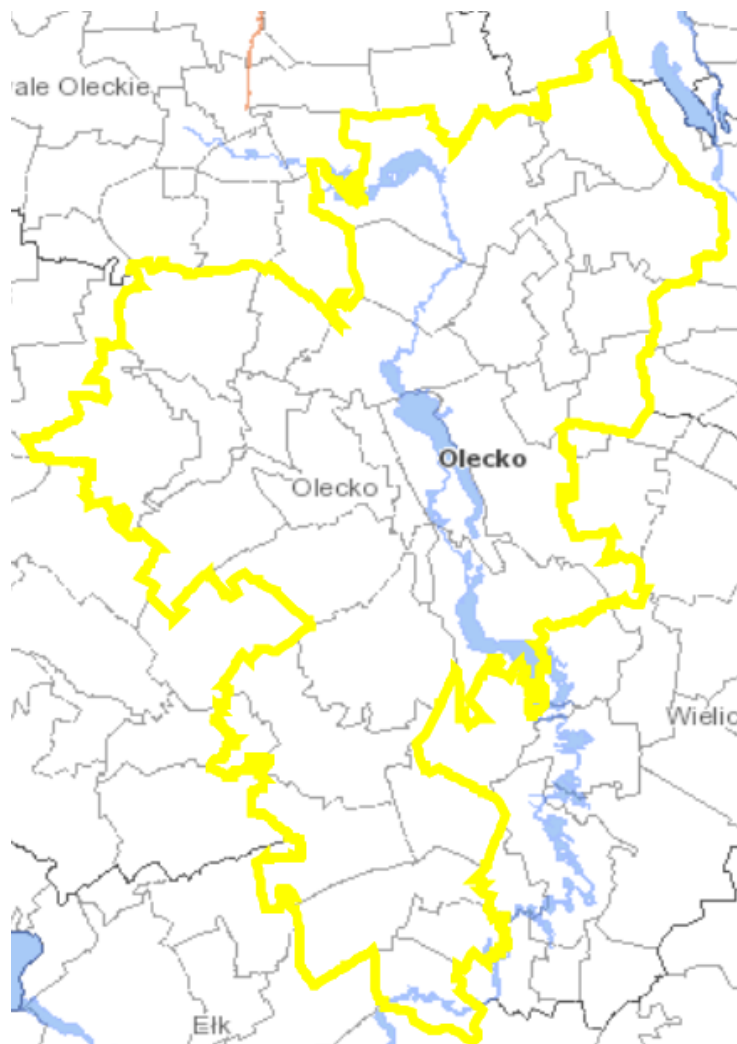
	Obszar wiejski	Obszar miejski	SUMA
Powierzchnia ogólne gruntów	25 519	1154	26 673
Użytki rolne	18 719	410	19 129
grunty orne	12 231	191	12 422
sady	64	11	75
łąki trwałe	1 591	35	1 626
pastwiska trwałe	3 162	134	3 296
grunty rolne zabudowane	342	11	353
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	163	0	163
grunty pod stawami	91	10	101
grunty pod rowami	152	3	155
nieużytki	923	15	938
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	5 116	40	5 156

	las	4 852	39	4 891
	grunty zadrzewione i zakrzewione	264	1	265
Grunty pod wodami		807	233	1 040
	powierzchniowymi płynącymi	801	233	1 034
	powierzchniowymi stojącymi	6	0	6
Grunty zabudowane i zurbanizowane		877	466	1 343
	tereny mieszkaniowe	27	123	150
	tereny przemysłowe	31	45	76
	tereny inne zabudowane	13	96	109
	tereny zurbanizowane niezabudowane	3	34	37
	tereny rekreacji i wypoczynku	19	39	58
	użytki kopalne	66	1	67
	drogi	636	96	732
	tereny kolejowe	81	32	113
	grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	1	0	1
Tereny różne		6	6	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych powiatu oleckiego

Obszar Gminy Olecko znajduje się w obrębie zlewni rzeki Biebrzy, która stanowi fragment dorzecza Wisły. Główną rzeką płynącą na tym terenie jest Lega (Jegrznia), która jest podstawowym elementem sieci hydrograficznej na tym obszarze. Istotnym elementem hydrograficznym na obszarze gminy są jeziora. Skupiają się one w północno-zachodniej, także w środkowej części gminy. Są to jeziora pochodzenia polodowcowego, głównie typu rynnowego. Do największych zbiorników wodnych na terenie Gminy Olecko należą: Jezioro Oleckie Wielkie, Jezioro Oleckie Małe oraz Jezioro Dobskie. Na terenie Olecka, zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, identyfikuje się tego typu tereny wzdłuż głównej rzeki, tj. Legi.

Rysunek 2 Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego

Źródło: https://WODY.ISOK.GOV.PL/IMAP_KZGW/?GPMAP=GPMZP

Gmina Olecko zlokalizowana jest w obrębie mazursko-podlaskiego (jednostka suwalska) regionu hydrogeologicznego. Na obszarze gminy występują trzy piętra wodonośne rozdzielone utworami słabo przepuszczalnymi: piętro holoceniowe, piętro plejstoceniowe oraz piętro kredowe. Za wyjątkiem południowej części gminy, brak tu trzeciorzędowych (oligocen, miocen) poziomów wodonośnych.

Obszar Gminy Olecko znajduje się w obrębie zlewni rzeki Biebrzy, która stanowi fragment dorzecza Wisły. Główną rzeką płynącą na tym terenie jest Lega (Jegrznia). Stanowi ona podstawowy element sieci hydrograficznej na tym obszarze; odprowadza wody w południowym i południowo-wschodnim kierunku. Stanowi ona prawostronny dopływ rzeki Biebrzy, a swój początek bierze w rejonie jeziora Czarnego oraz miejscowości Biała Olecka (północna część gminy). Tereny te zaliczają się do bagiennych, dalej rzeka płynie na

południe łącząc jeziora: Oleckie Wielkie, oddalone od niego o ok. 10 km jezioro Oleckie Małe i szeroko rozlane na wschód od Ełku jezioro Selment Wielki.

Istotnym elementem hydrograficznym na obszarze gminy są jeziora. Skupiają się one w północno - zachodniej, a także w środkowej części gminy. Są to jeziora pochodzenia polodowcowego, głównie typu rynnowego. Do największych zbiorników wodnych na terenie gminy Olecko należą: Jezioro Oleckie Wielkie, Jezioro Oleckie Małe oraz Jezioro Dobskie. W ramach regionalnego monitoringu co kilka lat prowadzi się badania nad stanem jakości wód większych zbiorników wodnych na terenie gminy. Jakość pozostałych wód po dziś dzień nie jest w pełni rozpoznana. Jakość wód na przedmiotowym obszarze jest niezadowalająca. Stan wód płynących związany jest ze sposobem zagospodarowania terenów sąsiednich, w tym m. in. stosowaniem nawozów i środków ochrony roślin na terenach użytkowanych rolniczo oraz związanych z działalnością produkcyjną i hodowlaną. Rzeki natomiast stają się odbiornikami dla ścieków z szamb oraz okolicznych oczyszczalni. Analiza planów gospodarowania wodami w obszarze dorzecza stanu wskazuje na generalnie ich dobry stan. Działania wskazane w Programie wodnośrodowiskowym obejmują m.in. działania z zakresu budowy i rozbudowy odpowiedniej infrastruktury, regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz kontroli i ocen jakości wód oraz działań analitycznych i planistycznych.

Na terenie gminy zlokalizowane są Jednolite ciekły wód powierzchniowych:

- Sedraneckie LW30043;
- Oleckie Wielkie LW30045;
- Oleckie Małe LW30046;
- Dobskie LW30075;
- Zajdy LW30076;
- Kanał Rynie RW2000182622372;
- Jegrznia (Lega) od źródeł do wpływu do jez. Olecko Wielkie RW2000182626119;
- Możanka RW20001826261329;
- Kanał Kukowo RW20001826261532;
- Kanał Wieliczki RW200018262615349;
- Dopływ spod Zatyk RW200018262618;
- Romoła RW20001826285689;

- Jegrznia (Lega) od wypływu z jez. Olecko Małe do wpływu do jez. Selmęt Wielki RW2000202626199;
- Netta (Rospuda) do wypływu z jeziora Bolesty RW2000252622379;
- Jegrznia (Lega) od wpływu do jez. Olecko Wielkie do wypływu z jez. Olecko Małe RW20002526261539;
- Ełk (Łażna Struga) do wypływu z jeziora Litygajno RW2000252628539;
- Połomka od źródeł do Romoty bez Romoty RW2000252628567;
- Ełk (Łażna Struga) od wypływu z jez. Łaśmiady do wypływu z jez. Ełckiego RW2000252628939;

oraz jednolity obszar wód podziemnych: PLGW200032.

Zgodnie z zapisami Studium na obszarze Gminy Olecko występują tereny zagrożone powodzią w dolinie rzeki Legi - Jegrzni. Z tego też względu należy zgodnie z ustawą Prawo wodne podejmować działania zapewniające ochronę przed powodzią m.in. przez:

- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;
- zapewnienie funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze oraz prognozowanie powodzi;
- zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;
- budowę, przebudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych.

Gmina Olecko zgodnie z danymi Hydroportalu należy do gmin w znacznym stopniu zagrożonych suszą, w tym w znacznej części powierzchni gminy ekstremalną suszą rolniczą oraz cały obszar gminy cechuje się znacznym stopniem zagrożenia suszą hydrologiczną. Z tego też względu, konieczne jest podejmowanie działań wynikających z przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, którego celem jest przeciwdziałanie skutkom suszy i jest on doprecyzowany przez cztery cele szczegółowe¹:

¹ <https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/stop-suszy>

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych,
- zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód,
- edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą,
- stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie z zapisami *Planu przeciwdziałania skutkom suszy* w odniesieniu do obszaru gminy Olecko, za istotne można uznać działania z zakresu zmiany korzystania z wód, budowy i przebudowy odpowiedniej infrastruktury, retencji, edukacyjne oraz organizacyjne.

Na terenie gminy Olecko występują również następujące kompleksy leśne:

- na pn.-wsch. skraju gminy w rejonie m. Plewki, gdzie dominują siedliska boru mieszanego, lasu świeżego i boru mieszanego świeżego;
- na pn.-wsch. od jez. Oleckie Wielkie, gdzie dominują siedliska boru mieszanego, lasu świeżego i boru mieszanego świeżego;
- na pd.-wsch. skraju gminy, na południe od m. Imionki, gdzie dominuje siedlisko olsu;
- na pn.-zach. skraju w rejonie m. Gordejki, gdzie dominują siedliska lasu mieszanego i boru mieszanego świeżego;
- w części gminy pomiędzy miejscowościami Kukowo, kilka kompleksów leśnych w południowej części gminy i Ślepie, gdzie dominuje siedlisko lasu świeżego.

Na obszarze Gminy Olecko występują rozliczne gatunki ptaków, ssaków oraz innych zwierząt zamieszkujących lasy, jeziora, rzeki, bagna, torfowiska, łąki i pola. Spora ich część znajduje się pod ochroną. Gminę Olecko charakteryzuje stosunkowo mała lesistość w skali województwa warmińsko-mazurskiego. Lasy i zadrzewienia stanowią zaledwie 19,69% powierzchni gminy. Na terenie Gminy Olecko występują niewielkie, lecz stosunkowo zwarte kompleksy leśne, rozrzucone na obszarze całej gminy. W części północno-wschodniej lasy reprezentowane są głównie przez siedliska boru mieszanego, lasu świeżego i boru mieszanego świeżego. w części północno-zachodniej występuje las mieszany i bór mieszany świeży.

W południowo-wschodniej części dominuje siedlisko olsu. W południowo-środkowej części głównie występuje siedlisko lasu świeżego.

Na terenie Gmin Olecko zlokalizowane są 3 obszary chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 9 055,61 ha, tj. Obszar Chronionego Krajobrazu²:

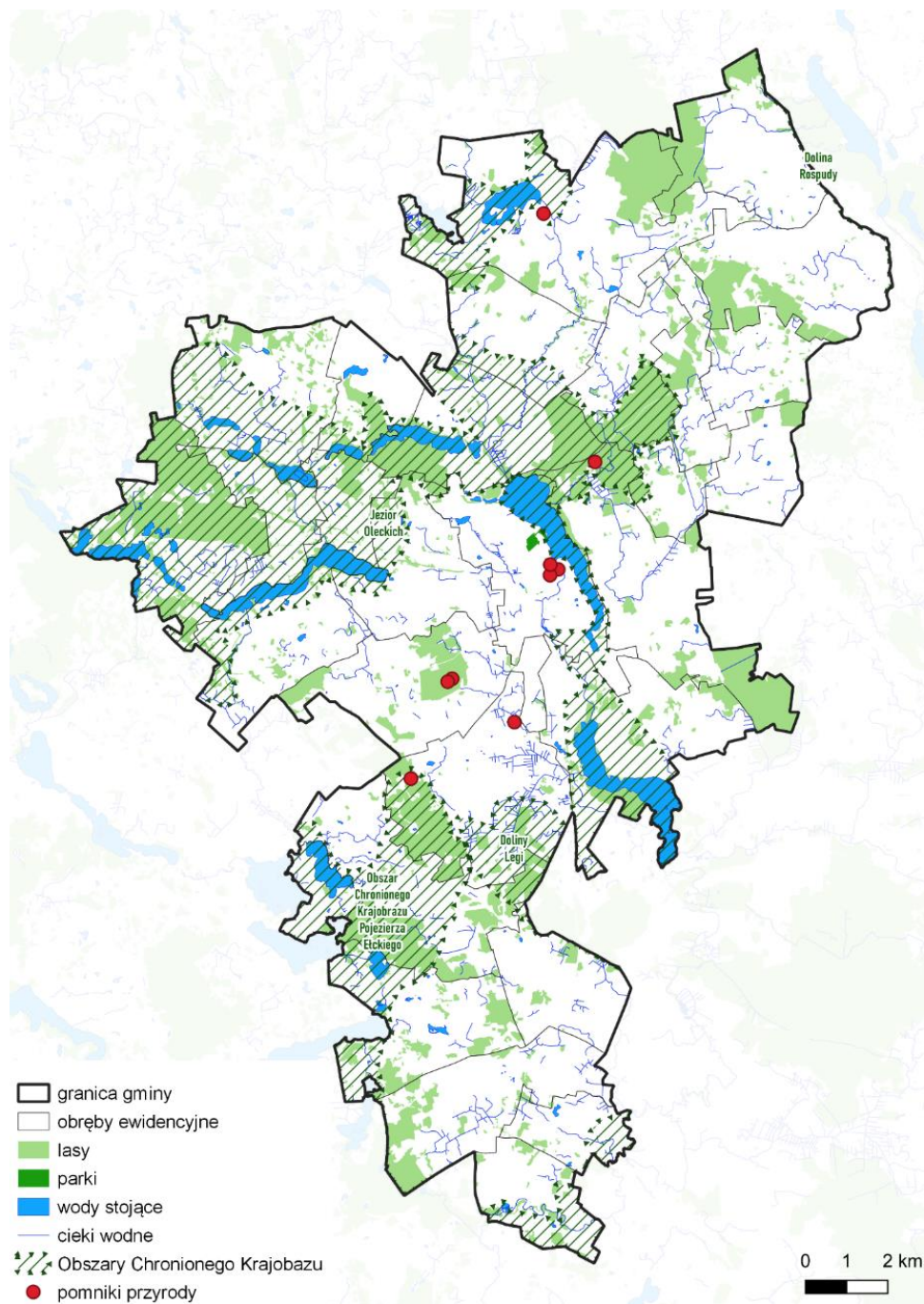
- Jezior Oleckich,
- Pojezierza Ełckiego,
- Doliny Legi,

oraz liczne pomniki przyrody i jeden użytek ekologiczny: Długi Mostek.

Na terenie Gminy Olecko zastosowanie mają również założenia ochrony środowiska przyrodniczego objętego siecią EKONET. W koncepcji krajowej sieci ekologicznej EKONET – Polska część północno-zachodnia gminy posiada rangę korytarza ekologicznego. Jest to korytarz łączący obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym.

² Na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Rysunek 3 Obszary zielone i chronione w Gminie Olecko – uwarunkowania środowiskowe

Źródło: opracowanie własne

Potencjał środowiskowy oraz wyposażenie Olecka powoduje, iż jest to miejscowość o dużym

**Wysoki potencjał
środowiskowo-
turystyczny**

potencjale do rozwoju turystyki. Olecko leży na wschodnich krańcach Pojezierza Mazurskiego, w połowie drogi między Gołdapią i Ełkiem, na szlaku łączącym Dolinę Wielkich Jezior Mazurskich z Pojezierzem Suwalsko-Augustowskim. Krzyżują się tutaj ważne szlaki

komunikacyjne prowadzące między innymi do przejść granicznych z Federacją Rosyjską i Litwą. Odległości z Olecka do wybranych miast wynoszą: Giżycko – 56 km, Ełk – 30 km, Suwałki – 35 km, Gołdap – 37 km, Warszawa – 267 km, Białystok – 135 km, Olsztyn – 161 km. Najbliższe drogowe przejście znajduje się w Gołdapi – Obwód Kaliningradzki oraz w Ogrodnikach i Budzisku na granicy z Litwą. Wszystkie te cechy kwalifikują miasto jako atrakcyjny ośrodek turystyczno-wypoczynkowy oraz miejsce lokalizacji inwestycji o charakterze gospodarczym. Olecko otwiera się przed gośćmi rzeką Legą, która malowniczo wypływa z jeziora. w sąsiedztwie jeziora wyznaczone są ścieżki spacerowe, wypożyczalnie sprzętu pływającego z kajakami, łódkami, rowerami, strzeżone kąpieliska, klub wodny, przystań żeglarska, kompleks sportowy z kortami tenisowymi, stadionem, boiskami, siłownią i sauną. Wokół jeziora przebiega trasa piesza, tzw. „Wiewiórcza Ścieżka”. Ciekawy jest również szlak biegnący po nasypach dawnej Oleckiej Kolejki Wąskotorowej. Do wykorzystania są również szlaki rowerowe i wodne: Puszcza Borecka – Wielki Szwątk – Jezioro Ełk, Olecko Wielkie – Selment Wielki. Drogą wodną można dotrzeć aż do Biebrzy.³

Na terenie Olecka mieszkańcy oraz turyści mają do dyspozycji:

- ścieżki spacerowe, trasy turystyczne,
- wypożyczalnię sprzętu pływającego: kajaki, łódki, rowery wodne, deski SUP
- wypożyczalnię rowerów,
- strzeżone kąpieliska,
- klub wodny,
- przystań żeglarską,
- kompleks sportowy z kortami tenisowymi, stadionem, boiskami, siłownią i sauną, kluby, w ramach których działają sekcje sportowe: piłki nożnej, piłki ręcznej, siatkówki, lekkoatletyczna, tenisa stołowego, karate, taekwondo.

³źródło: Położenie (olecko.info)

W sąsiedztwie Jeziora Oleckie Wielkie, na terenie zabytkowego parku zlokalizowany jest

**Wysoki potencjał
środowiskowo-
turystyczny**

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. W skład kompleksu sportowo-rekreacyjnego wchodzi: stadion lekkoatletyczno-piłkarski z zapleczem socjalnym, boisko piłkarskie ze sztuczną murawą, korty tenisowe z nawierzchnią ceglana, dwa boiska do siatkówki plażowej, boisko do piłki nożnej plażowej, treningowe

boisko piłkarskie, plaża miejska z kąpieliskiem strzeżonym i zabytkowym moło „Skocznia”, plaża miejska z kąpieliskiem strzeżonym „Szyjka”, trasy biegowe w parku oraz skatepark.

Przez teren Gminy Olecko biegną trasy kajakowe wytyczone na rzece Ledze oraz liczne trasy turystyczne, w tym:

- Olecko–Puszcza Borecka,
- Olecko–Szeskie Wzgórza (309 m n.p.m.), Cisowy Jar,
- Olecko–Dowspuda,
- szlak wodny Puszcza Borecka–Wielki Szwąg–Jezioro Ełk,
- szlak wodny Oleckie Wielkie–Selment Wielki.

Na terenie Gminy Olecko prężnie działa 14 Kół Gospodyń Wiejskich, które tworzą bogatą ofertę kulinarną i kulturalną. Działają także trzy koła wędkarskie oraz klub wędkarski. Na terenie miasta zlokalizowanych jest kilka punktów gastronomicznych, jednak oferta jest wciąż za mała w stosunku do potrzeb.

Olecko promuje naturalne, tradycyjne produkty regionalne. W ramach organizowanego Oleckiego Świąta Mleka i Miodu Olecko staje się tzw. miasteczkiem „mlekiem i miodem płynącym”. Promuje się wtedy lokalne produkty z miodów i wyrobów z mleka.

Oprócz walorów przyrodniczo-rekreacyjnych na terenie Gminy Olecko znajdują się również obiekty, które stanowią istotny potencjał w kontekście turystyki kulturowej. Wśród najważniejszych wymienić należy pałac Tolsdorffów z początków XX wieku w Białej Oleckiej, ruiny dworu z XIX wieku w Lenartach, a także w samym Olecku: kamienną półrotundę – monument upamiętniający poległych w I wojnie światowej, Zespół Dworsko-Parkowy z 1840 r. na os. Siejnik czy młyn wodny z 1895 r. Warto wspomnieć również o oleckim rynku, który zachował swój historyczny kształt i który pod względem powierzchni jest największym

rynkiem w Europie. Na terenie miasta można także odnaleźć zabytkowe kamienice i budynki wolno stojące jak np. chata mazurska przy Wiewiórczej Ścieżce czy siedziba Zespołu Szkół Technicznych wybudowana na terenie legendarnego zamku pruskiego. Śladów dawnych mieszkańców miasta turyści mogą szukać nie tylko pośród ulic Olecka, ale także w powstałej w 2010 r. Oleckiej Izbie Historycznej. Pasjonaci Prus Wschodnich odnajdą tutaj wiele satysfakcjonujących tropów i opowieści.

Na terenie gminy znajdziemy także interesujące obiekty o charakterze sakralnym. Są to chociażby najstarszy kościół w Olecku, wybudowany w stylu neogotyckim (1859-1861) Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego, przy którym znajduje się również Sanktuarium Krzyża Św., czy też Kościół w Szczecinkach (1926-1928) o częściowej zabudowie szachulcowej charakterystycznej dla terenów mazurskich. Interesujące są dawne cmentarze ewangelickie, których znajdziemy w gminie co najmniej kilka.

Gmina Olecko w sezonie letnim zapewnia nie tylko piękne krajobrazy oraz sportową infrastrukturę. Do zaoferowania ma także wydarzenia cykliczne oraz festiwale, które z każdym rokiem są udoskonalane i wzbogacane, tak aby trafiać do szerokiej publiczności i stanowić potencjał przyciągający nowy rodzaj turystów – szukających miejsc z ciekawymi wydarzeniami kulturalnymi. Sztandarowym festiwalem od lat jest Przystanek Olecko, który łączy w sobie różne dziedziny sztuk artystycznych i jest platformą wymiany doświadczeń z kręgu wielu kultur. Od stosunkowo niedawna działa także Active Festival Olecko – wydarzenie, które w swoim programie łączy wszystko, co związane ze świadomym doświadczaniem – są to zatem nie tylko koncerty czy warsztaty plastyczne, ale także zajęcia ruchowe, zawody sportowe, wykłady profilaktyczne czy spotkania z rodzaju mindfulness. Goszcząc czołowe nazwiska ze świata muzyki oraz poprzez swój charakter wydarzenie zyskało już renomę w regionie i posiada duży potencjał na rozgłos w całej Polsce.

Od września 2020 roku Olecko należy do Międzynarodowej Sieci Cittaslow, tj. Międzynarodowego Stowarzyszenia „Cittaslow – Międzynarodowej Sieci Miast Dobrego Życia”. W ramach przynależności do sieci miast Cittaslow prowadzone są działania zgodne z celami Międzynarodowej Sieci Miast Dobrego Życia, tj.:

- promowanie lokalnych produktów i wyrobów, a także miejscowego rzemiosła oraz kuchni na różnego rodzaju wydarzeniach organizowanych przez Gminę Olecko między

Olecko aktywnym partnerem

innymi przez takie wydarzenia jak Active Festival Olecko, wycieczki rowerowe z Burmistrzem, Dzień Szpilek, dożynki gminne,

- uczestnictwo w wydarzeniach organizowanych przez miasta przynależące do Międzynarodowej Sieci Miast

Dobrego Życia,

- upowszechnianie kultury gościnności, także poprzez zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz rekreacyjnej mieszkańcom i turystom,
- poprawa jakości życia mieszkańców, m.in. dzięki tworzeniu odpowiedniej infrastruktury miejskiej, a także miejsc odpoczynku i rekreacji,
- usprawnianie pracy lokalnej administracji i dostosowywanie pracy instytucji do potrzeb mieszkańców,
- ochrona środowiska i promowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców,
- czerpanie ze zdobyczy nowoczesności i najnowszych technologii, w zakresie których może służyć realizacji celów ruchu „miast dobrej jakości życia”,
- eliminowanie barier architektonicznych, utrudniających poruszanie się osobom niepełnosprawnym.

Wstąpienie Gminy Olecka do Międzynarodowej Sieci Miast Dobrego Życia Cittaslow spowodowało wzmocnienie dotychczasowej polityki rozwojowej oraz wizerunkowej poprzez sieciową promocję oraz wsparcie miast członkowskich. Jednym z głównych celów gminy poprzez przynależność do sieci jest stałe i głębokie zakorzenienie w świadomości i sposobie funkcjonowania mieszkańców gminy określonych filozofią slow city nawyków, kierunków działań, budowania postaw mieszkańców opartych na świadomości własnej historii, tożsamości, przynależności kulturowej i regionalnej. Zgodnie z założeniami praca nad określonym poziomem świadomości, zachowań czy lojalności wobec marki obejmuje całość działań gminy, które staramy się spójnie kreować.

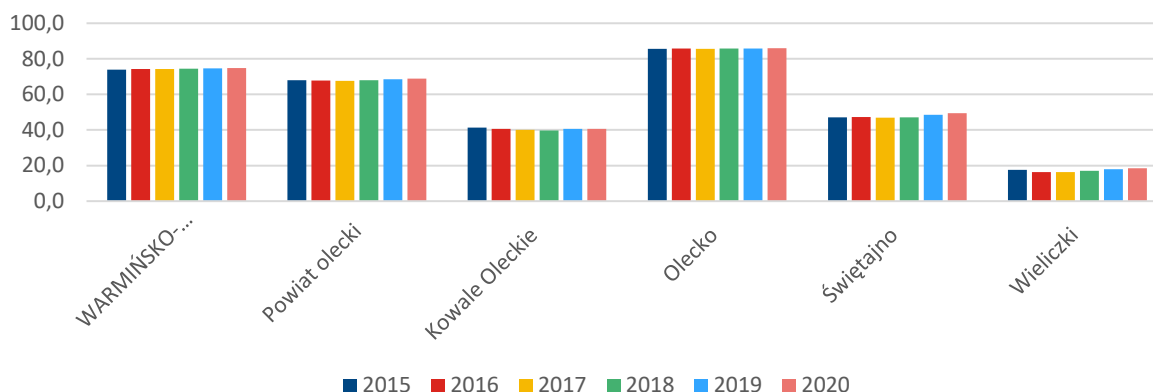
Obszar gminy objęty jest również działalnością Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” – organizacji pozarządowej, działającej w jednym z najbardziej charakterystycznych subregionów województwa warmińsko-mazurskiego, obejmującym trzy powiaty: ełcki, gołdapski, olecki. W granicach obszaru EGO o łącznej powierzchni 2738 km² i zamieszkałego przez ponad 92 tysiące osób sąsiaduje ze sobą 11 gmin: Ełk, Olecko, Gołdap,

Banie Mazurskie, Dubeninki, Prostki, Stare Juchy, Kalinowo, Wieliczki, Świętajno, Kowale Oleckie. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” działając na rzecz obszarów wiejskich ma na celu ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych. Organizacja skupia najbardziej aktywnych i zaangażowanych liderów reprezentujących trzy sektory: społeczny, publiczny i gospodarczy.

Stowarzyszenie odgrywa i będzie odgrywać w przyszłości dużą rolę w realizacji celów strategicznych zawartych w Strategii, zgodnie z założeniami Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) opracowanej i wdrażanej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i kierującej działania Stowarzyszenia na podkreślanie i wykorzystaniu potencjału obszaru EGO jako miejsca o bogatym i czystym środowisku naturalnym, miejsca przyjaznego mieszkańcom i turystom. Poprzez zapisane w LSR działania Stowarzyszenie chce aktywizować społeczności lokalne, promować teren EGO jako miejsce o niezwykłych walorach przyrodniczych oraz wspierać inicjatywy służące działaniom szkoleniowym i warsztatowym, podnoszącym poziom jakości życia na obszarze EGO.

Gmina Olecko wyróżnia się w swoim otoczeniu znaczącym dostępem do infrastruktury technicznej, w tym instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej. W 2020 roku około 94,6% mieszkańców Olecka korzystało z sieci wodociągowej, co jest wzrostem w stosunku do 2015 roku o 0,5 pkt procentowych. Udział ten jest porównywalny do średniej województwa warmińsko-mazurskiego oraz przewyższa wskaźnik osiągnięty przez większość gmin powiatu oleckiego. W zakresie dostępu do instalacji kanalizacyjnych, w 2020 roku 85,9% mieszkańców Gminy Olecko korzystało z sieci kanalizacyjnej, co jest również najwyższym wynikiem w porównaniu do gmin powiatu oleckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego. Od 2015 roku wskaźnik ten wzrosło nieznacznie o 0,2 pkt proc.

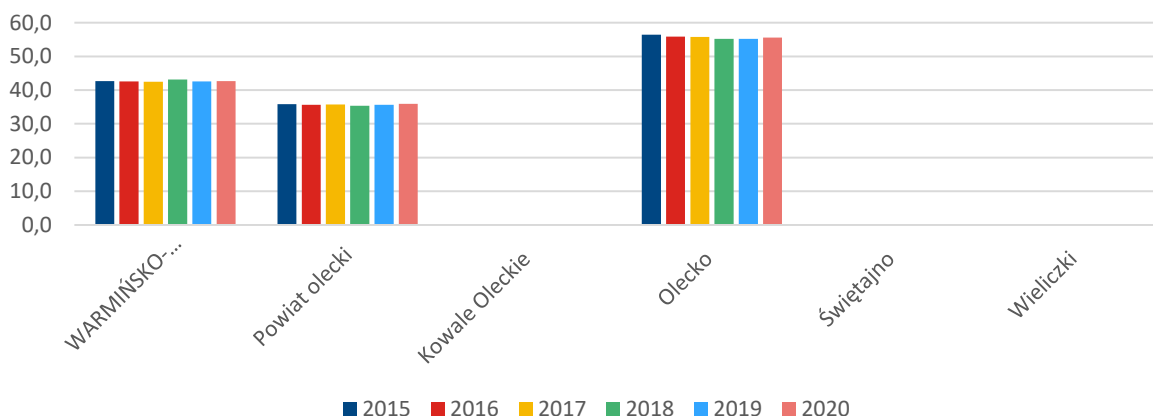
Wykres 20 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności na terenie powiatu oleckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Olecko niewiele ponad połowa mieszkańców posiada dostęp do instalacji gazowej. w latach 2015-2020 wskaźnik ten spadł o 0,8 pkt proc., z poziomu 56,40% do poziomu 55,60%. Spadek ten jest spowodowany rozwojem budownictwa mieszkaniowego, bez dostępu do instalacji gazowej.

Wykres 21 Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności na terenie powiatu oleckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2020

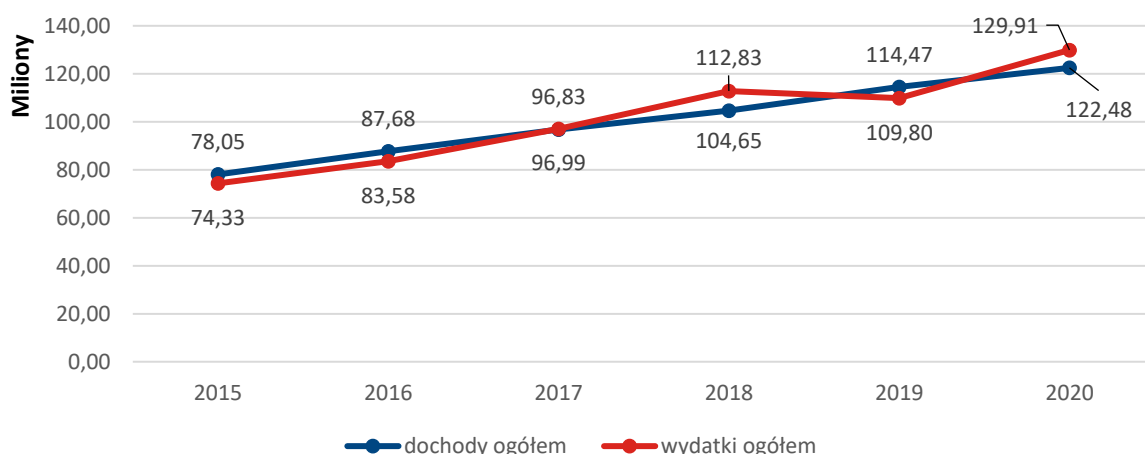

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Stabilna sytuacja finansowa gminy

Wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczną i gospodarczą zmianom ulegają również kwestie związane z dochodami i wydatkami budżetu gminnego. W latach 2015-2020 dochody ogółem budżetu gminy wzrosły o 56,92%, z 78,05 mln zł w 2015 do 122,48 mln zł w 2020, natomiast wydatki w tym samym okresie wzrosły o 74,77% z 74,3 mln zł do 129,90 mln zł.

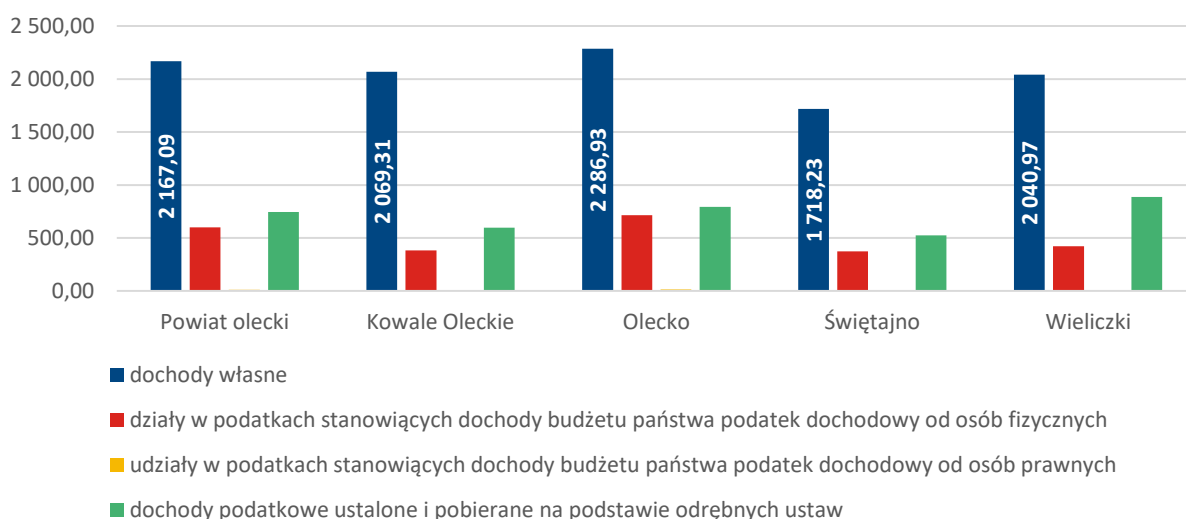
Wykres 22 Dochody i wydatki ogółem z budżetu Gminy Olecko w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednocześnie Gmina Olecko w 2020 roku charakteryzowała się najwyższymi dochodami w przeliczeniu na 1 mieszkańca wśród gmin w powiecie oleckim, które średnio w powiecie wyniosły 2 167,09 zł/osobę. Struktura dochodów samorządu, a szczególnie udział dochodów własnych w dochodach ogółem świadczy o dobrej kondycji finansowej jednostki, a także obrazuje samodzielność (autonomię) finansową i niezależność od transferów z budżetu państwa. Dochody własne stanowią bowiem wpływy z podatków, opłat, sprzedaży mienia komunalnego czy dzierżawy (tzw. dochody własne podstawowe), a także wpływy z tytułu udziału w podatkach od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT), stanowiących dochody budżetu państwa.

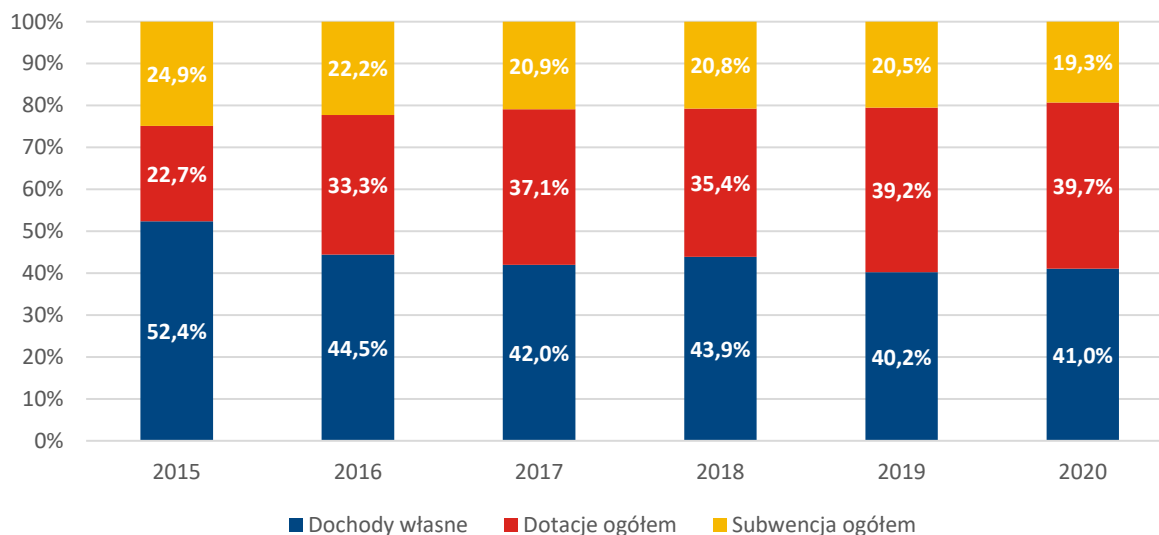
Wykres 23 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmin powiatu oleckiego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

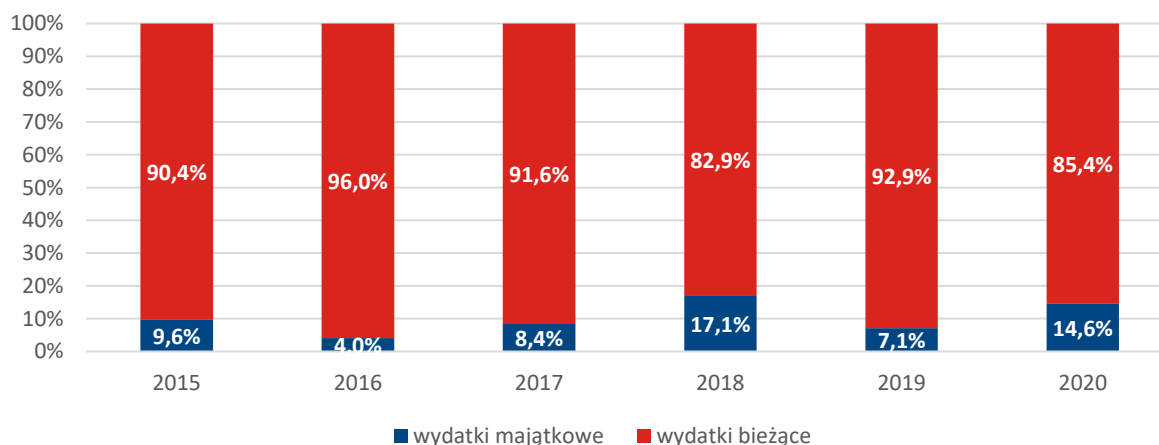
W Gminie Olecko można zaobserwować rosnący udział dotacji w strukturze dochodów budżetowych oraz spadek dochodów własnych, co nie sprzyja wspomnianej powyżej autonomii finansowej jednostki. Jest to proces, który dotyczy znacznej części gmin w Polsce.

Wykres 24 Struktura dochodów Gminy Olecko w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

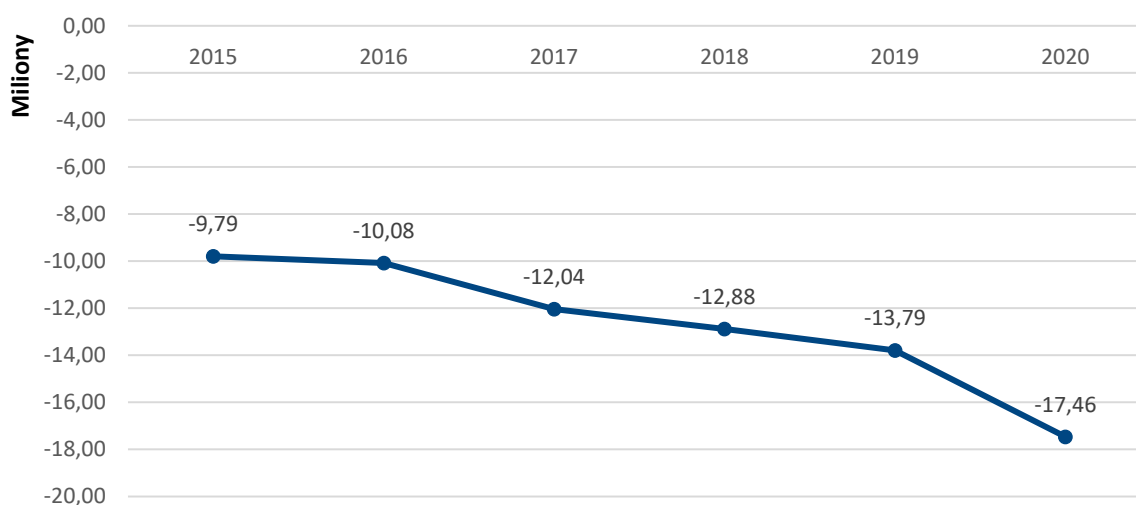
Wykres 25 Struktura wydatków Gminy Olecko w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę wydatków w Gminie Olecko w latach 2015-2020, należy stwierdzić, iż w ostatnich 5 latach gmina stale prowadzi procesy inwestycyjne, ponosząc wydatki majątkowe. Jednocześnie wydatki bieżące wahają się w analizowanym okresie, stanowiąc dominującą część ogółu wydatków.

Wykres 26 Luka finansowa w edukacji w Gminie Olecko w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od wielu lat w Polsce subwencja oświatowa nie zapewnia pełnego pokrycia wydatków związanych z działalnością i utrzymaniem placówek edukacyjnych. Samorządy w całej Polsce od wielu lat przeznaczają część swoich dochodów na dofinansowanie zadań oświatowych. Proceder ten nazywany jest Luką Finansową w Edukacji, a jego uproszczona forma posiada wzór: (suma dochodów bieżących (Dział 801+854) + Część oświatowa Subwencji Ogólnej) - suma wydatków bieżących (Dział 801+854). Na podstawie powyższego wykresu można stwierdzić, iż w latach 2015-2020 Gmina Olecko w sumie dopłaciła do systemu edukacji około 76 mln zł, uszczuplając w ten sposób swoją Nadwyżkę Operacyjną Netto (tj. naturalny bufor rozwoju gminy). Dalszy wzrost wydatków w edukacji, przy jednoczesnym dalszym niedoszacowaniu subwencji oświatowej, może w nadchodzących latach doprowadzić do stagnacji rozwojowej, poprzez brak wolnych środków na inne wydatki niż wydatki związane z oświatą. Skutkiem takiego rozwoju wydarzeń jest niewątpliwie zagrożenie ograniczenia samorządności gminy, która staje się jedynie pośrednikiem wydatkowania środków, a nie suwerenną jednostką kreującą swoją przyszłość.

Kluczowym elementem układu komunikacyjnego Olecka jest⁴:

- droga krajowa nr 65 (granica państwa –Gołdap–Olecko–Ełk–granica województwa) o klasie drogi głównej ruchu przyspieszonego,

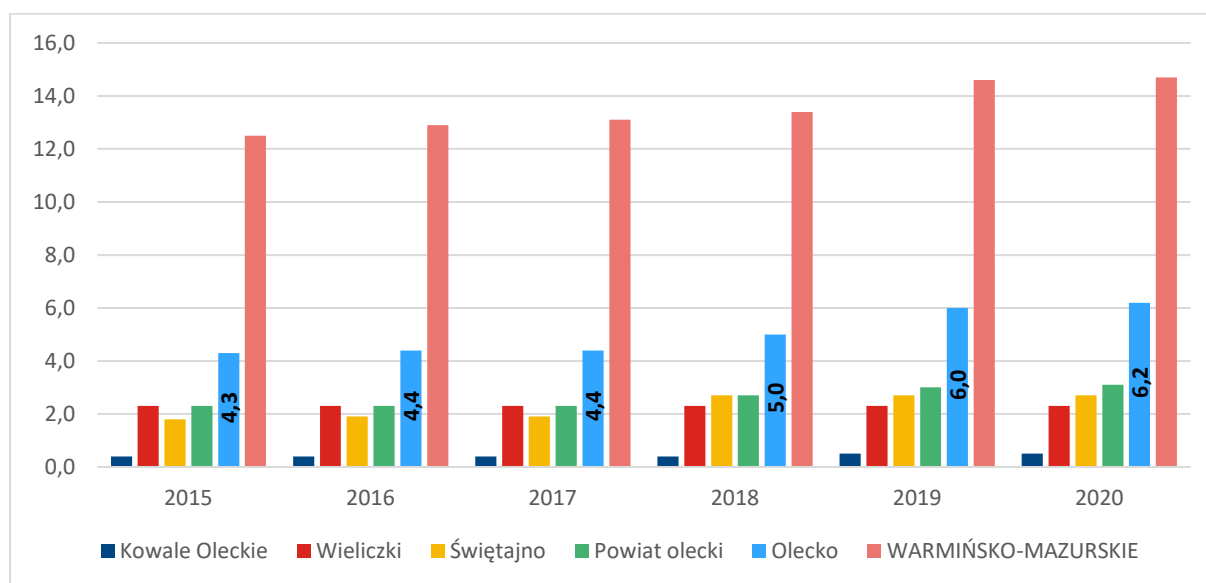
4 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Olecko – tekst ujednolicony, część pierwsza, Olecko 2021 r., <https://um.olecko.pl>

- droga wojewódzka nr 653 relacji Sedranki–Bakałarzewo–Suwałki–Sejny–Poćkuny,
- droga wojewódzka nr 655 Kąp–Wydminy–Olecko–Raczki–Suwałki–Rutka-Tartak oraz sieć dróg powiatowych i gminnych.

Przez teren gminy przebiegają również dwie linie kolejowe: linia kolejowa nr 39 relacji Olecko – Suwałki oraz linia nr 41 relacji Ełk–Olecko–Gołdap. Obie linie są nieczynne w ruchu pasażerskim. Brak komunikacji kolejowej w znaczny sposób ogranicza rozwój miasta. Przez gminę przebiegają dalekobieżne i regionalne linie autobusowe. Transport komunikacji publicznej jest obsługiwany przez Przedsiębiorstwo PKS z siedzibą w Suwałkach, Spółka Akcyjna. Przystanek autobusowy znajduje się na terenie dworca kolejowego.

W Gminie Olecko od 1 października 2020 r. funkcjonuje transport miejski. Operatorem transportu na terenie Gminy Olecko jest Faster Wash Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Szkolna 2F, 11-220 Górowo Iławieckie. Na chwilę obecną w mieście Olecko obowiązują dwie linie, które obsługują teren miejski oraz pobliskie wsie, m.in. Kolonia Olecko, Jaški, Skowronki. Teren Gminy Olecko obsługuje 13 linii. Dodatkowo Gmina Olecko podpisała porozumienie z Gminą Wieliczki w celu polepszenia dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców z pobliskich miejscowości, uruchamiając przy tym 5 linii autobusowych.

Wykres 27 Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2015-2020 w gminach powiatu oleckiego oraz województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2015 do 2020 roku udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem Gminy Olecko wzrósł z 4,3% do 6,2%. Wartość wskaźnika dla powiatu oleckiego w 2020 roku to 3,1%, a dla województwa warmińsko-mazurskiego – 14,7%.

Rysunek 4 Sieć drogowa oraz zabudowa w granicach administracyjnych Gminy Olecko

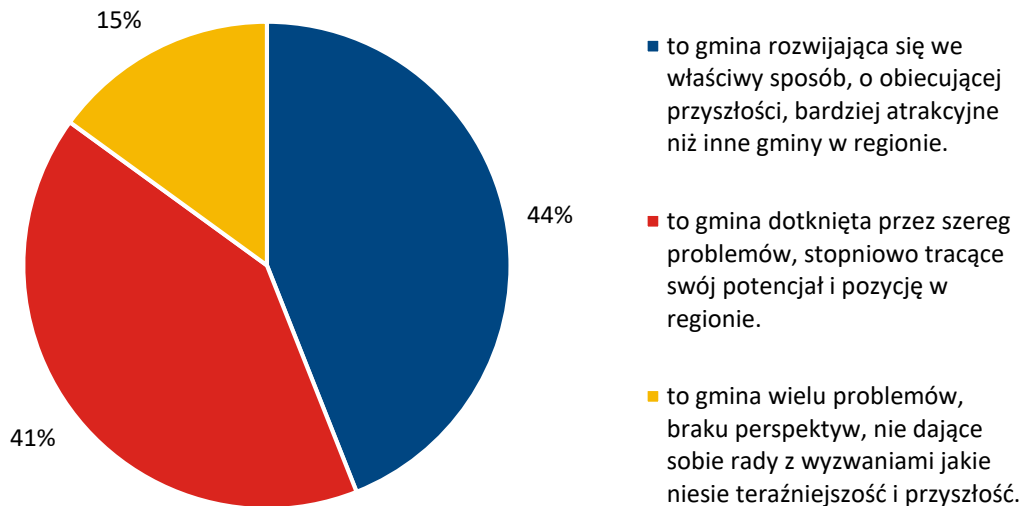

Źródło: opracowanie własne

ASPIRACJE I OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW

Obok analizy ilościowej istotnym elementem w zakresie diagnozy wyzwań i problemów rozwojowych jest badanie ankietowe. W badaniu tym wzięło udział 121 mieszkańców oraz przedsiębiorcy i przedstawiciele sektora NGO.

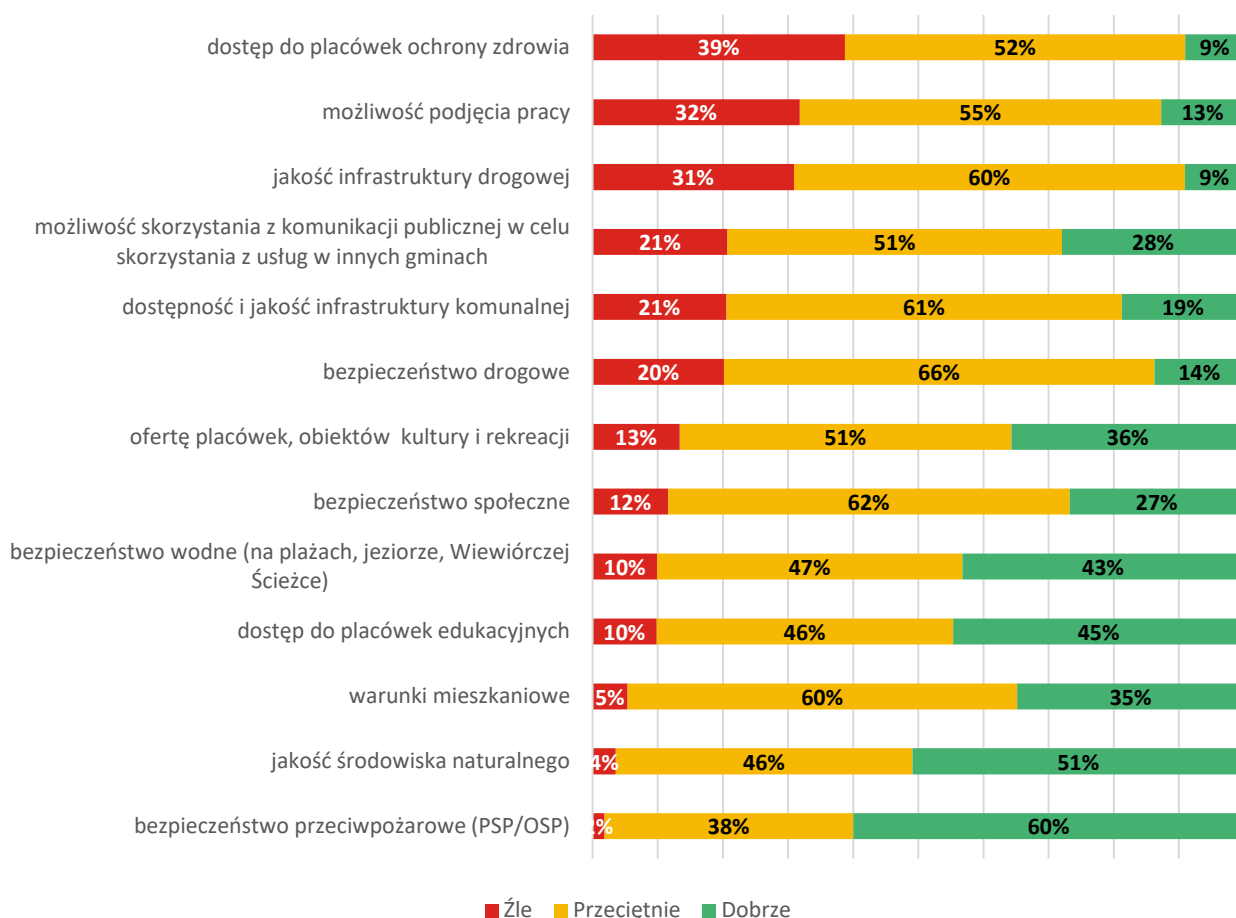
Wykres 28 Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje Gminę Olecko?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

W opinii 44% mieszkańców Gmina Olecko to gmina rozwijająca się we właściwy sposób, o obiecującej przyszłości, bardziej atrakcyjna niż inne gminy w regionie. Natomiast 41% dostrzega występujące problemy i przewiduje w przyszłości możliwość wystąpienia istotnych problemów.

Wykres 29 Jak Pani/Pan ocenia jakość życia w Olecku?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

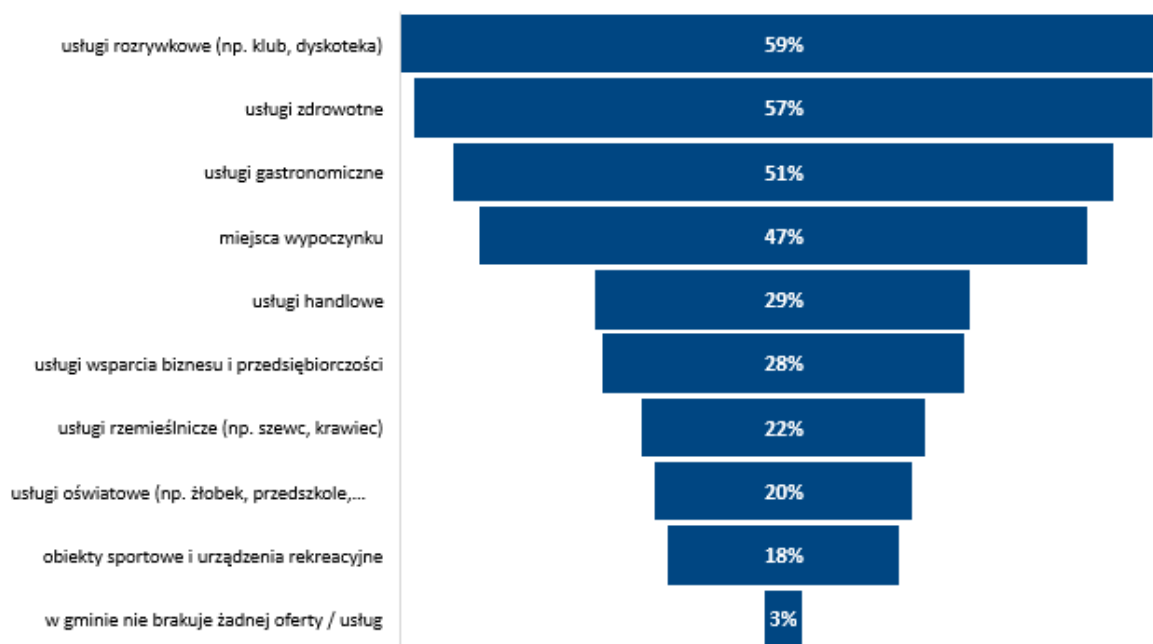
Do najlepiej ocenianych sfer wpływających na jakość życia zaliczono:

- bezpieczeństwo przeciwpożarowe (PSP/OSP),
- jakość środowiska naturalnego,
- dostęp do placówek edukacyjnych,
- bezpieczeństwo wodne.

Do najgłębiej ocenianych sfer wpływających na jakość życia zaliczono:

- dostęp do placówek ochrony zdrowia,
- możliwość podjęcia pracy,
- jakość infrastruktury drogowej,
- możliwość skorzystania z komunikacji publicznej w celu skorzystania z usług w innych gminach.

Wykres 30 Jakiej oferty / jakich usług w Gminie Olecko najbardziej brakuje?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

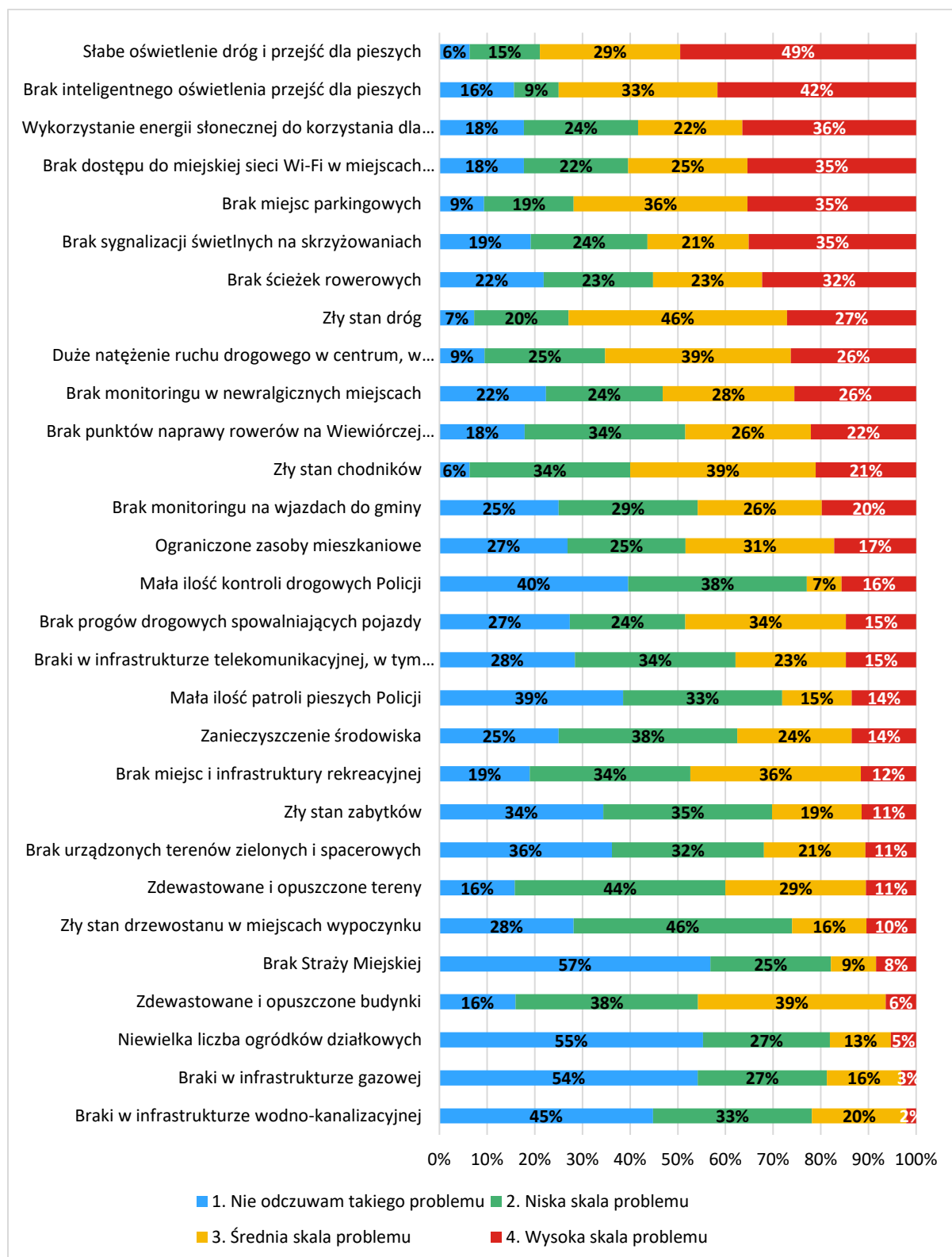
Do kluczowych deficytów na terenie Gminy Olecko zaliczono:

- usługi rozrywkowe (np. klub, dyskoteka),
- usługi zdrowotne,
- usługi gastronomiczne,
- miejsca wypoczynku.

Do kluczowych problemów w sferze technicznej, przestrzennej i środowiskowej zaliczono:

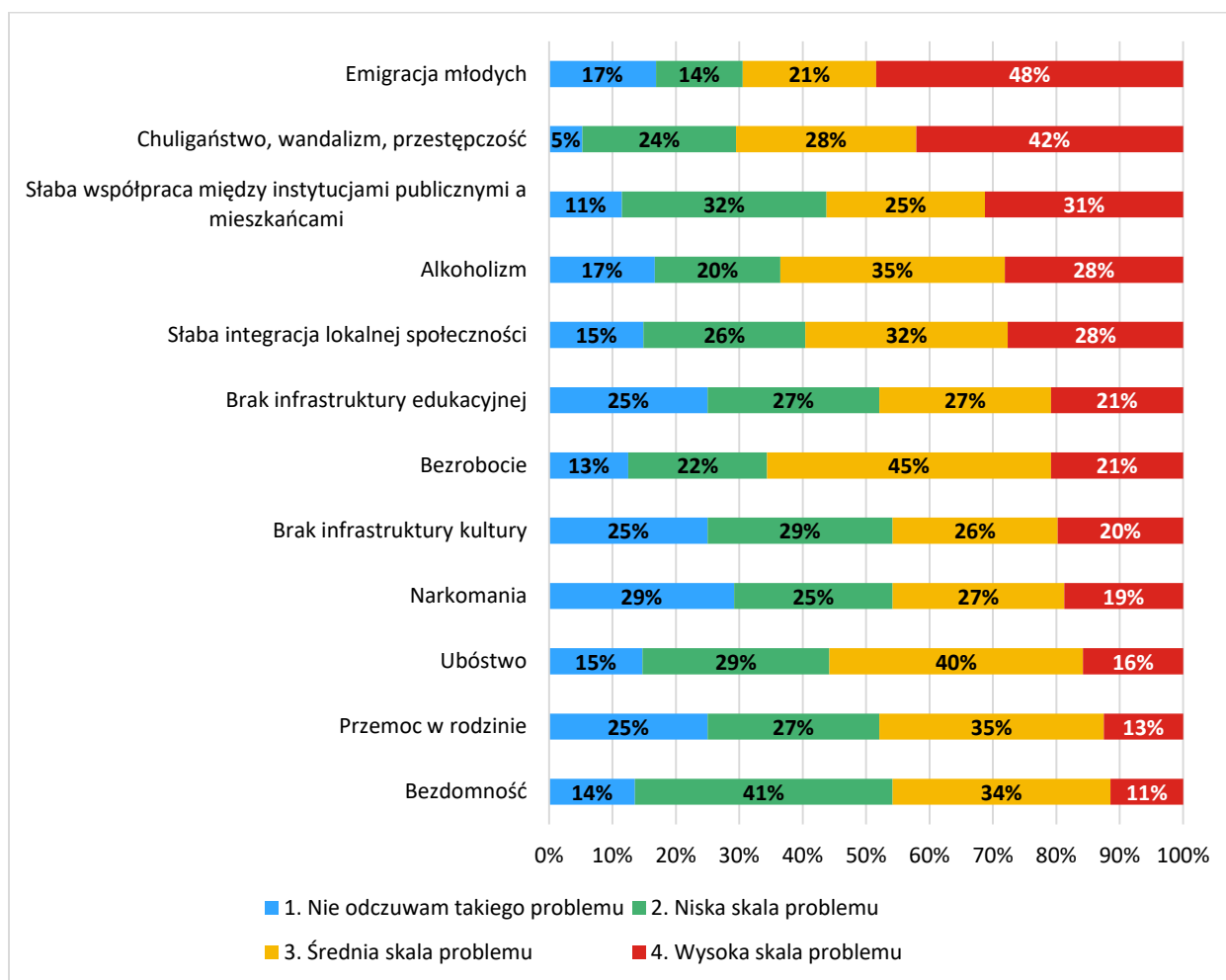
- słabe oświetlenie dróg i przejść dla pieszych,
- brak inteligentnego oświetlenia przejść dla pieszych,
- wykorzystanie energii słonecznej do korzystania dla mieszkańców (słupy/ławki do ładowania telefonu, pompowania opon rowerowych – sprężarka, gniazdka do podłączania urządzenia elektrycznych),
- brak dostępu do miejskiej sieci Wi-Fi w miejscach rekreacji (oznakowanie, instrukcje obsługi),
- brak miejsc parkingowych,
- brak sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach,
- brak ścieżek rowerowych,
- zły stan dróg.

Wykres 31 Jakie problemy Pani/Pana zdaniem występują w Gminie Olecko w sferze technicznej, przestrzennej i środowiskowej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

Wykres 32 Jakie problemy społeczne Pani/Pana zdaniem występują w Gminie Olecko?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

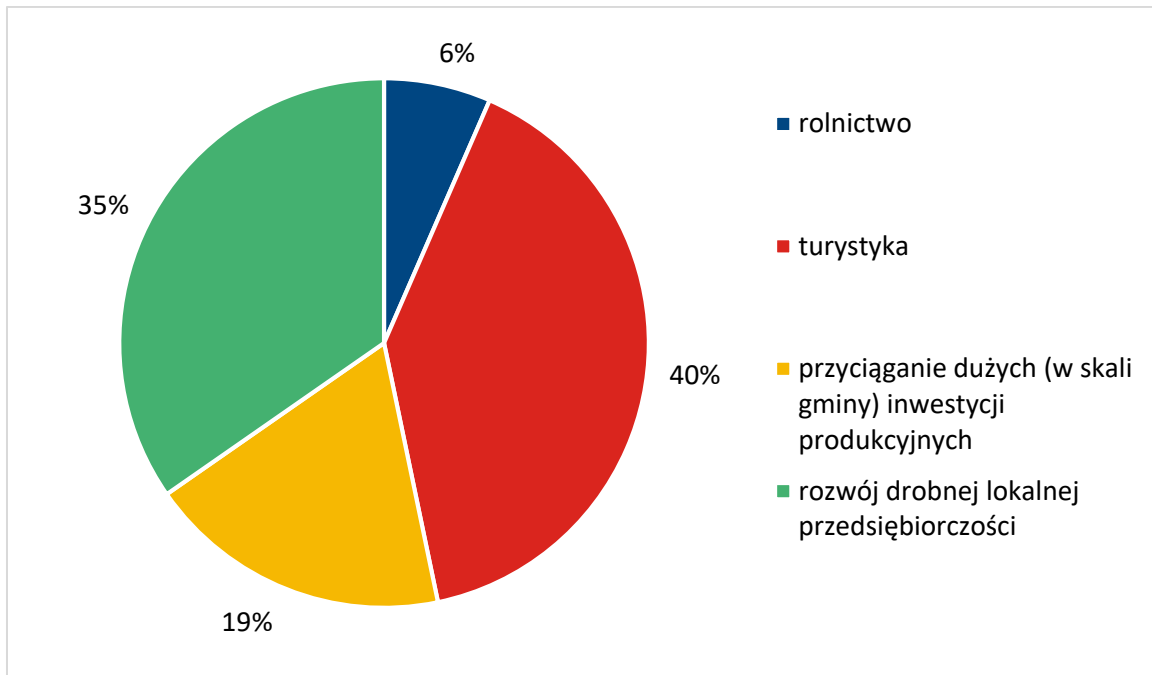
W sferze społecznej kluczowymi problemami w opiniach mieszkańców są:

- emigracja młodych,
- chuligaństwo, wandalizm, przestępczość,
- słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami,
- alkoholizm,
- słaba integracja lokalnej społeczności.

W sferze społecznej najmniej dostrzeganymi problemami w opinii mieszkańców są:

- bezdomność,
- narkomania,
- braki w infrastrukturze kultury,
- braki w infrastrukturze edukacyjnej.

Wykres 33 Jaki kierunek rozwoju gospodarczego Gminy Olecko Pani/Pan uznaje za najbardziej wskazany ze względu na potrzeby mieszkańców?

Źródło: opracowanie własne na podstawie odpowiedzi ankietowych

Najczęściej wskazywanymi przez mieszkańców kierunkami rozwoju gospodarczego w Gminie Olecko jest turystyka (40% ankietowanych) oraz rozwój drobnej lokalnej przedsiębiorczości (35% ankietowanych).

WIZJA I CELE STRATEGICZNE GMINY OLECKO

Cele strategiczne to najważniejsze stany lub procesy wyrażające powszechnie podzielane, ważne wartości dla podmiotów związanych z miastem i gminą. Pogłębiona diagnoza strategiczna, a także zrealizowane narzędzia konsultacyjne z udziałem mieszkańców, reprezentantów środowisk lokalnych, pozwoliły na identyfikację i uzgodnienie takich wartości. Podkreślić należy, że poszczególne cele są względem siebie komplementarne i mają one charakter horyzontalny, tzn. podejmowanie działań na rzecz osiągnięcia poszczególnych celów wspiera realizację innych celów strategicznych rozwoju Gminy Olecko.

Misja gminy: Olecko moja przystań

Wizja w sposób generalny odpowiada na pytania:

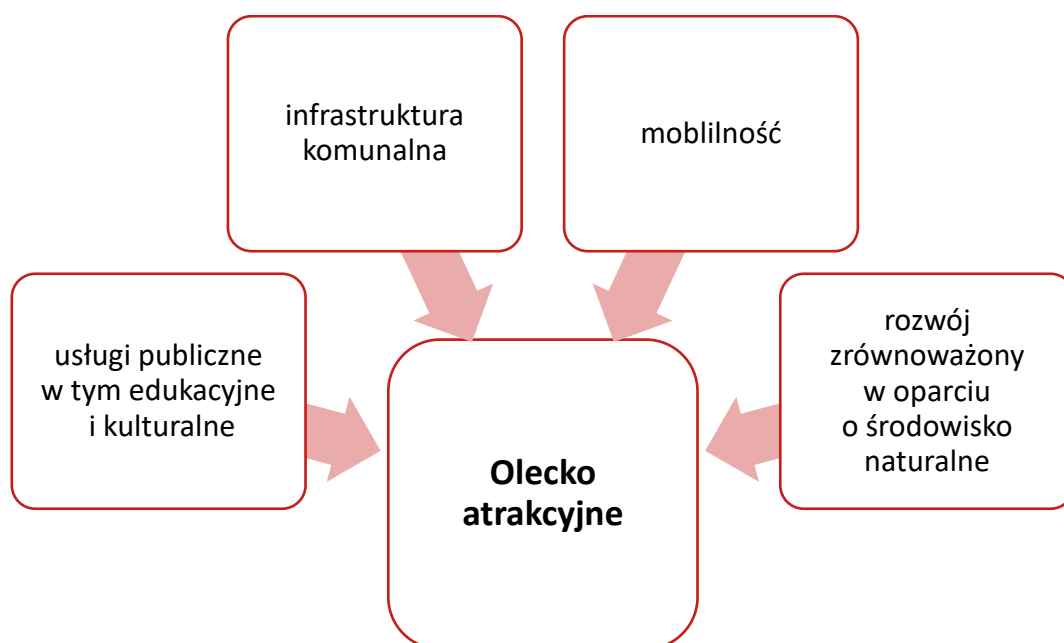
- „Jaka powinna być przyszłość Olecka?”,
- „W jakim mieście i gminie chcielibyśmy mieszkać?”,
- „Co w rozwoju Olecka jest dla nas najważniejsze?”.

W roku 2030 Olecko będzie miejscem:

- bezpiecznym i atrakcyjnym dla jego mieszkańców, oferującym usługi publiczne, w tym edukacyjne, kulturalne, sportowe i inne usługi czasu wolnego umożliwiające realizację aspiracji życiowych i zawodowych mieszkańców,
- szerokiej i atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla odwiedzających opierającej się na dobrym wyposażeniu infrastrukturalnym gminy oraz usługach oferowanych na terenie gminy, w tym realizującej atrakcyjne usługi uzdrowiskowe, sportowe i rekreacyjne,
- przyciągającym nowych mieszkańców budujących potencjał gminy,
- o wysokim poziomie aktywności i partycypacji społecznej,
- funkcjonowania silnego sektora małych i średnich przedsiębiorstw, którego rozwój przyczynia się do wykorzystywania kwalifikacji i pomysłów mieszkańców, w tym w obszarach inteligentnych specjalizacji, innowacji oraz gospodarki czasu wolnego i przemysłów kreatywnych,
- atrakcyjnym inwestycyjnie, oferującym możliwości inwestowania i prowadzenia działalności,

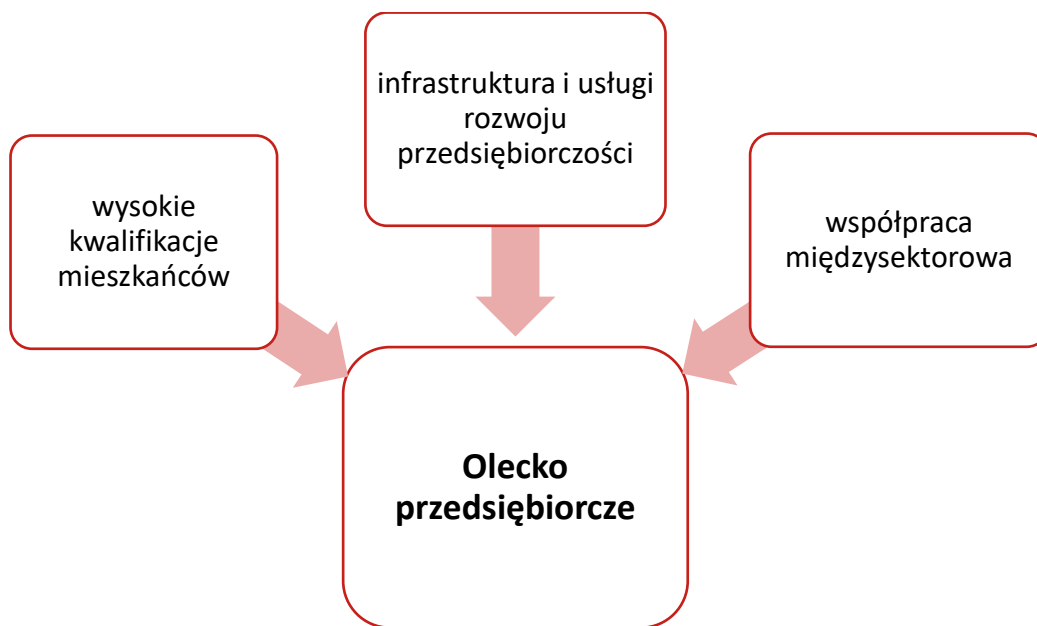
- oferującym atrakcyjny i zrównoważony produkt turystyczny oparty na atrakcjach lokalnych,
- czystego środowiska,
- realizacji międzysektorowej współpracy na rzecz rozwoju oraz wdrażania partnerskich przedsięwzięć i projektów,
- dobrze powiązanych infrastrukturalnie i funkcjonalnie z innymi ośrodkami w województwie.

Rysunek 5 Kluczowe wymiary rozwoju Gminy Olecko – Olecko atrakcyjne

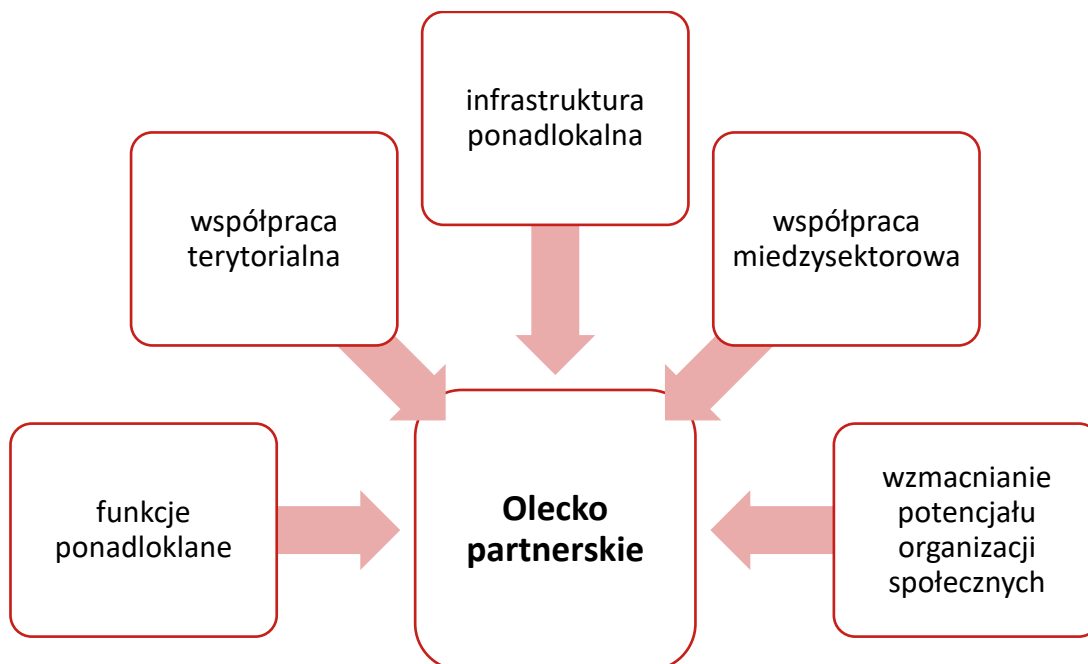
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 6 Kluczowe wymiary rozwoju Gminy Olecko – Olecko przedsiębiorcze

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 7 Kluczowe wymiary rozwoju Gminy Olecko – Olecko partnerskie

Źródło: opracowanie własne

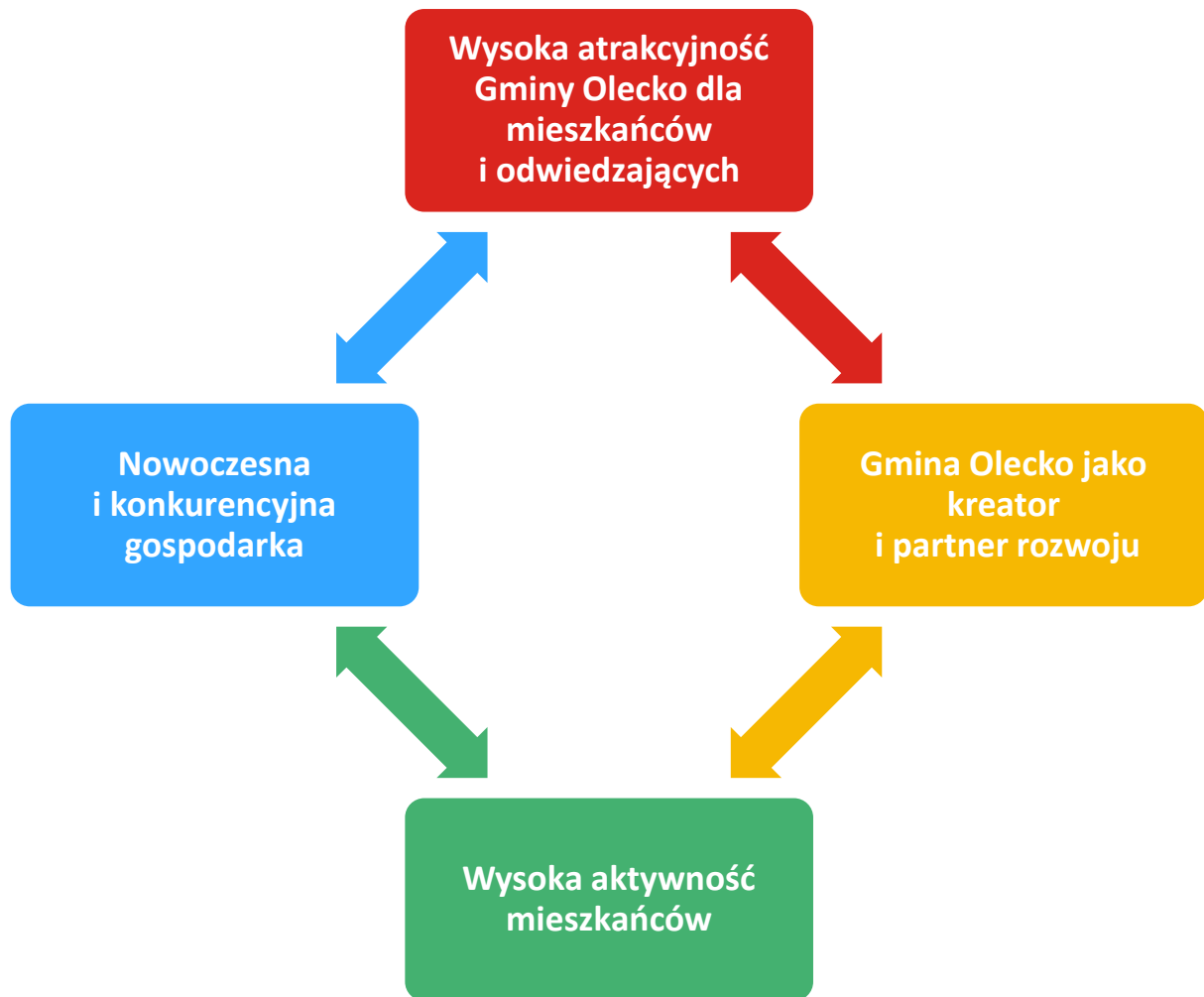
Rysunek 8 Kluczowe wymiary rozwoju Gminy Olecko – Olecko aktywne

Źródło: opracowanie własne

W oparciu o wyżej zarysowane wymiary rozwoju wskazuje się cztery cele strategiczne, dla których określono kluczowe kierunki działań. Poniższe cele oparto na przeprowadzonych pracach diagnostycznych, w tym badaniach aspiracji mieszkańców.

Rysunek 9 Cel strategiczne Gminy Olecko

Źródło: opracowanie własne

KIERUNKI DZIAŁAŃ NA RZECZ REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

Cele operacyjne	Kluczowe kierunki działań
Cel strategiczny: Wysoka atrakcyjność Gminy Olecko dla mieszkańców i odwiedzających	
Wysokiej jakości usługi publiczne i oferta czasu wolnego w Gminie Olecko	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa standardu i rozbudowa obiektów infrastruktury społecznej z uwzględnieniem dostępności obiektów dla mieszkańców.• Poprawa dostępności do obiektów i oferty dla osób z ograniczoną sprawnością.• Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i atrakcyjnych usług czasu wolnego wspierających aktywność, zachowanie kondycji zdrowotnej i integrację mieszkańców.• Rozwój usług adresowanych do mieszkańców o specjalnych potrzebach.• Poprawa dostępności i jakości usług zdrowotnych i profilaktyki zdrowotnej adresowanej dla mieszkańców.• Rozwój i promowanie programu cyklicznych wydarzeń kulturalnych o atrakcyjności ponadlokalnej.• Wsparcie dla inicjatyw utrwalających dziedzictwo lokalne w oparciu o wiedzę, doświadczenia i tradycje rodzinne mieszkańców.• Rozwój infrastruktury i oferty sportu, w tym sportu profesjonalnego.• Rozwój infrastruktury zapewniającej opiekę nad dziećmi.• Rozwój usług społecznych w społeczności lokalnej w celu zaspokajania potrzeb osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.• Działalność na rzecz deinstytucjonalizacji usług społecznych (rozwiązanie systemowe).• Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy.

<p>Efektywna infrastruktura oraz atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie w przestrzeni gminy miejsc rodzinnego spędzania czasu. • Poszerzanie dostępu do usług opiekuńczych w nawiązaniu do procesów demograficznych zachodzących w gminie. • Podnoszenie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych. • Rewitalizacji obiektów i przestrzeni zdegradowanych. • Rozwój infrastruktury ścieżek rowerowych i dróg pieszych. • Poprawa jakości i rozwój infrastruktury drogowej oraz bezpieczeństwa ruchu pieszych i rowerowego. • Realizacja działań w zakresie gospodarki przeciwpowodziowej i przeciwdziałaniu suszy. • Realizacja działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowia i życia mieszkańców w kontekście epidemii, konfliktów zbrojnych, kryzysach uchodźczych czy cyberprzestępczości.
<p>Wysoka jakość zamieszkania i środowiska naturalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań ograniczających zmiany klimatu, w tym rozwój systemów i promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, w szczególności z niskich źródeł emisji oraz poprzez stosowanie ogrzewania oraz rozwój transportu przyjaznego środowisku. • Wspieranie podnoszenia efektywności energetycznej, w tym termomodernizacja obiektów publicznych i mieszkalnych. • Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod rozwój budownictwa mieszkaniowego. • Podnoszenie efektywności gospodarki odpadami, w tym selektywna zbiórka odpadów, recykling, odzysk. • Ochrona i racjonalne kształtowanie zasobów

	<p>wodnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona obszarów cennych przyrodniczo. • Wspieranie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury. • Wdrażanie ekologicznych rozwiązań w budownictwie mieszkaniowym. • Ochrona i odpowiedzialne wykorzystywanie zasobów przyrodniczych gminy. • Rozwój budownictwa społecznego i czynszowego. • Uzupełnienie infrastruktury komunalnej, w tym wodnej, kanalizacyjnej i gazowej w obszarach występowania deficytów. • Edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych.
Cel strategiczny: Gmina Olecko jako kreator i partner rozwoju	
<p>Nowoczesne i partycypacyjne zarządzanie rozwojem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z innymi gminami w zakresie tworzenia oferty pakietowych (sieciowych) produktów i usług opierających się na wykorzystaniu lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych. • Współpraca z instytucjami i związkami sportowymi w zakresie oferty sportu. • Promocja oferty gminy. • Rozwój kanałów informacyjnych i komunikacyjnych dot. potencjałów i oferty Olecka, w tym z wykorzystaniem narzędzi ICT. • Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w tworzeniu polityk publicznych i realizacji zadań publicznych. • Opracowanie planów, programów i baz informacyjnych o gminie i jej zasobach wspierających bieżące i strategiczne podejmowanie decyzji. • Rozwój e-administracji. • Podnoszenie kwalifikacji kadry administracji.

<p>Wzmocnienie roli Gminy Olecko w rozwoju regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie spójności z regionalnym systemem transportowym. • Wspieranie rozwoju połączeń transportu zbiorowego w ramach gminy oraz z miastami i gminami w otoczeniu. • Udział i wspieranie działań w zakresie tworzenia i rozwoju sieciowych ponadregionalnych produktów turystycznych • Współrealizacja przedsięwzięć ponadlokalnych i regionach, w szczególności w zakresie: turystyki i kultury, zdrowia i edukacji.
<p>Cel strategiczny: Wysoka aktywność mieszkańców</p>	
<p>Wysoka aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie zaangażowania sektora pozarządowego i biznesu w realizację usług społecznych. • Rozwój wolontariatu. • Wspieranie działań mających na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. • Wspieranie współpracy i partnerstw podmiotów sektora NGO. • Edukacyjne, finansowe, organizacyjne, infrastrukturalne wsparcie dla realizacji projektów przez sektor pozarządowy. • Ekonomiczna i społeczna aktywność mieszkańców gminy prowadząca do równomiernego rozwoju miejscowości gminy. • Promowanie liderów lokalnych. • Wdrażanie narzędzi informacji i konsultacji wspierających aktywność obywatelską. • Działania na rzecz zachowania i popularyzacji dziedzictwa niematerialnego. • Upowszechnianie różnych form uczestnictwa w kulturze. • Opracowanie dokumentu uzupełniającego Strategię o kierunku działań na rzecz

	młodzieży.
Rozwój kompetencji mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju kompetencji i umiejętności cyfrowych i społecznych. • Aktywne kształtowanie atrakcyjnej oferty edukacyjnej, w tym poprzez dostosowywanie kierunków kształcenia i poszerzenie ofert szkoleń zawodowych. • Rozwój infrastruktury edukacyjnej (ośrodki wychowania przedszkolnego, szkoły, placówki kształcenia ustawicznego). • Rozwój kształcenia dualnego i współpraca sektora edukacyjnego z przedsiębiorcami w zakresie realizacji praktycznej nauki zawodu. • Rozwój systemu wsparcia talentów, w tym poprzez lokalny system stypendialny budowany w partnerstwach publiczno-prywatnych. • Kształtowanie wysokiej świadomości ekologicznej mieszkańców. • Dostosowanie do potrzeb i podnoszenie atrakcyjności oferty edukacyjnej. • Włączenie społeczne grup zagrożonych marginalizacją. • Wdrażanie nowoczesnych narzędzi mentoringu służących rozwojowi mieszkańców ich postaw przedsiębiorczych. • Wspieranie i rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży.
Cel strategiczny: Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	
Silny i nowoczesny sektor MŚP w Gminie Olecko	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój usług i infrastruktury wspierającej sektor turystyki rekreacyjnej i rodzinnej, w tym bazy pobytovej i gastronomicznej. • Rozwój funkcji uzdrowiskowych i usług rehabilitacyjnych. • Rozwój instytucjonalnego otoczenia świadczącego wsparcie dla oleckiego sektora MŚP.

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu. • Wspieranie przedsiębiorczości w branżach czasu wolnego, usługach, rzemiośle, przetwórstwie rolno-spożywczym. • Promocja wewnętrzna i zewnętrzna produktów lokalnych i regionalnych. • Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej. • Rozwój sektora rolniczego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. • Dostępność do infrastruktury technicznej stymulującej rozwój gospodarczy. • Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w szczególności działalności usługowych oraz lokalnych specjalizacji gospodarczych.
<p>Wysoka atrakcyjność inwestycyjna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe wyposażenie terenów inwestycyjnych oraz promocja i wykorzystanie już istniejących ofert inwestycyjnych. • Pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych dla działalności gospodarczej. • Uzupełnianie infrastruktury technicznej umożliwiającej rozwój biznesu w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego. • Przygotowanie i promowanie zintegrowanej polityki inwestycyjnej i gospodarczej Olecka. • Partnerstwo samorządu i biznesu w kreowaniu biznesowego wizerunku gminy oraz promowaniu produktów lokalnych. • Integracja przedsiębiorców lokalnych. • Wspieranie i kreowanie inicjatyw rozwoju powiązań sieciowych i kooperacyjnych przedsiębiorców lokalnych. • Współpraca i udział w działaniach samorządu województwa w promocji potencjału inwestycyjnego Warmii i Mazur.

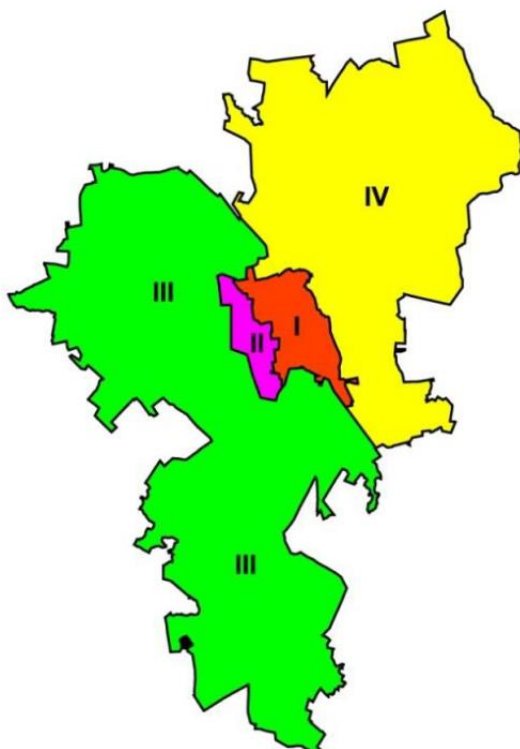
Źródło: opracowanie własne

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Zgodnie z uchwałą nr BRM.0007.128.2021 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 30 listopada 2021 roku w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Olecko wskazuje podział Gminy Olecko na 4 strefy funkcjonalno-przestrzenne o zróżnicowanych zasadach zagospodarowania i kierunkach polityki przestrzennej, tj. strefy:

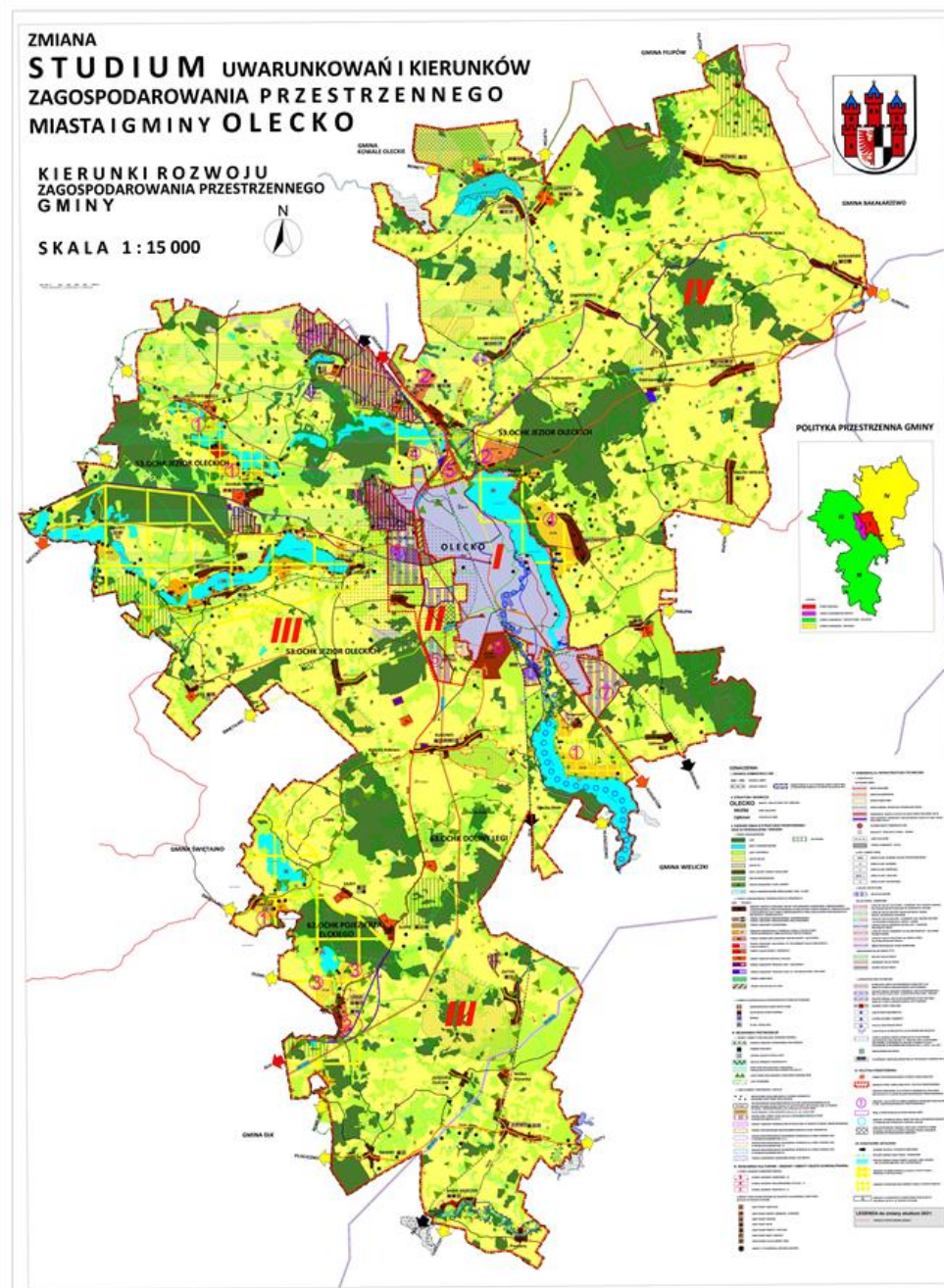
- strefa I–miejska podzielona na 4 obszary: strefa śródmiejska–centralna, strefa południowo-wschodnia; strefa północno-zachodnia; strefa północno-wschodnia,
- strefa II–ekonomiczna,
- strefa III–osadniczo-rolniczo-turystyczna,
- strefa IV–osadniczo-rolnicza.

Rysunek 10 Ramowy układ funkcjonalno-przestrzenny Miasta i Gminy Olecko w Studium

Źródło: Uchwała nr BRM.0007.128.2021 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 30 listopada 2021 r

Rysunek 11 Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego Gminy Olecko

Źródło: Uchwała nr BRM.0007.128.2021 Rady Miejskiej w Olecku z dnia 30 listopada 2021 r. Zgodnie ze Studium, struktura przestrzenna gminy opiera się na układzie pasmowo-węzłowym. Miasto Olecko stanowi główny węzeł funkcjonalny, pełniąc rolę ośrodka wielofunkcyjnego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Wiodące funkcje występujące w mieście to: mieszkalnictwo, usługi (administracja, oświata, kultura, handel, zdrowie i opieka społeczna), funkcja przemysłowo-gospodarcza oraz turystyka i wypoczynek. Zakłada się utrzymanie dotychczasowego zainwestowania terenów miejskich ze wskazaniem ich

rozwoju w określonych kierunkach wyznaczonych dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych z wyznaczeniem nowych terenów rozwojowych dla rozwoju inwestycyjnego. Obszarami uzupełniającymi zespół osadniczy Olecka są: os. Siejnik, os. Lesk oraz miejscowości: Moźne, Jaśki, Rosochackie, Kukowo, Sedranki, Olecko-Kolonia.

Strategia rozwoju to dokument o charakterze społeczno-gospodarczym z istotnymi elementami kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Należy podkreślić, że w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Olecko określono szczegółowe zasady i kierunki rozwoju ww. struktur funkcjonalno-przestrzennych. Biorąc pod uwagę ogólny charakter dokumentu strategii, można określić ramowy zbiór rekomendacji w zakresie kształtowania polityki przestrzennej. Do rekomendacji tych zaliczyć należy:

- prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju,
- kształtowanie przestrzeni gminy umożliwiającej realizację funkcji o charakterze rekreacyjnym i turystycznym,
- realizację inwestycji w sposób ograniczający ich potencjalny negatywny wpływ na środowisko,
- promowanie stosowania rozwiązań niskoemisyjnych oraz odnawialnych źródeł energii, w tym w strefach zamieszkania,
- badanie pojemności terenów oraz dostosowywanie działań do charakteru obszarów,
- ograniczenie procesu „rozlewania” zabudowy mieszkaniowej na tereny zielone.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE I OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Terytorialny wymiar realizacji dokumentu *Warmińsko-Mazurskie 2030, Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* przejawia się poprzez ukierunkowanie celów na obszary strategicznej interwencji (OSI). Obszary strategicznej interwencji zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść – regionalnego i krajowego.

Gmina Olecko ujęta jest w OSI:

- **EGO** – charakteryzujący się wzrostem liczby ludności i dość przeciętnym wzrostem przedsiębiorczości i wzrostem liczby organizacji społecznych. Obszar odnotowuje najniższy w skali regionu wzrost zamożności gmin przy jednoczesnym znaczącym wzroście liczby pracujących.
- **Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze**, który to obszar podlegający silnej depopulacji i jednocześnie wyraźnemu wzrostowi zamożności miast.

W strategii regionalnej OSI EGO obejmujące miasto Ełk, gminy miejsko-wiejskie: Gołdap i Olecko; oraz gminy wiejskie: Banie Mazurskie, Dubeninki, Ełk, Kalinowo, Kowale Oleckie, Prostki, Stare Juchy, Świątajno, Wieliczki. Obszar ten posiada długoletnią współpracę w wymiarze terytorialnym.

W ramach realizacji strategii regionalnej i zdefiniowanych tam celów oczekuje się uzyskanie następujących efektów:

- dobre relacje edukacja – biznes,
- silne instytucje i organizacje świadczące wysokiej jakości usługi,
- rozwinięta e-administracja,
- konkurencyjne firmy należące do inteligentnych specjalizacji,
- spójna oferta inwestycyjna i sprawne instytucje otoczenia biznesu,
- rozwinięte funkcje uzdrowiskowe i okołodrowotne,
- rozwinięta przedsiębiorczość,
- liczne programy integracji włączające osoby w różnym wieku, niezależnie od sytuacji życiowej i materialnej oraz stanu zdrowia,

- dobrze rozwinięta infrastruktura aktywności społecznej,
- liczne projekty współpracy budujące kapitał społeczny,
- zrealizowane kluczowe inwestycje komunikacyjne (drogowe, kolejowe i pieszo-rowerowe),
- wysokiej jakości środowisko przyrodnicze,
- rozwinięte i innowacyjne powiązania i mechanizmy gospodarcze wykorzystujące OZE,

oraz oczekuje się zmiany w sferze przestrzennej obejmujące:

- rozwinięte powiązania funkcjonalne oparte na sprawnej współpracy wewnątrz obszaru EGO oraz z otoczeniem (oświata, rynki pracy, usługi społeczne),
- rozwinięta współpraca gospodarcza z Suwałkami i Augustowem (inicjatywa EGO SA), samorządami Wielkich Jezior Mazurskich i samorządami Dorzecza Biebrzy (m.in. Grajewo, Rajgród),
- rozwinięte powiązania gospodarcze wzdłuż Via Baltica i Rail Baltica,
- zaktywizowane obszary wiejskie oraz miejsko-wiejskie,
- rozwinięte powiązania funkcjonalne w sferze kultury, edukacji, sportu i rekreacji oraz turystyki,
- zintegrowany komunikacyjnie obszar EGO.

Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze w strategii regionalnej są wskazane za dokumentami krajowymi, tj. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, gdzie wskazano ośrodki średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze.

W ramach realizacji strategii województwa i zdefiniowanych tam celów oczekuje się uzyskanie następujących efektów:

- dobre relacje edukacja – biznes,
- profesjonalne zarządzanie w urzędach miejskich,
- usługi publiczne na wysokim poziomie,
- rozwinięta e-administracja,
- silne włączenie w inteligentne specjalizacje regionu,
- wzmocniona przedsiębiorczość,

- status uzdrowiska (Lidzbark Warmiński),
- zakończone sukcesem procesy rewitalizacyjne,
- dobre warunki do aktywności mieszkańców w każdym wieku,
- projekty współpracy włączające różne grupy mieszkańców,
- wysoka jakość życia,
- dogodne połączenia komunikacyjne z ośrodkiem regionalnym,
- wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko.

Natomiast w sferze przestrzennej oczekuje się zmiany:

- rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (edukacja, rynek pracy),
- rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (współpraca w zakresie ofert inwestycyjnych, tworzenia przestrzeni dla start-upów i innych małych firm),
- rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (kultura, przestrzeń aktywnego wypoczynku, opieka zdrowotna),
- rozwinięte połączenia komunikacyjne z Olsztynem.

Poniżej przedstawiono relacje celów strategicznych rozwoju Gminy Olecko z celami strategii regionalnej i strategii krajowych. Znak „X” oznacza zgodność celu strategii rozwoju Gminy Olecko z celem dokumentu regionalnego lub krajowego.

Tabela 4 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2030 roku

	CELE STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO DO 2030 ROKU			
Cele strategiczne rozwoju Olecka	Kompetencje przyszłości	Inteligentna produktywność	Kreatywna aktywność	Mocne fundamenty
Wysoka atrakcyjność Olecka dla mieszkańców i odwiedzających			X	X
Olecko jako kreator i partner rozwoju	X	X	X	X
Wysoka aktywność mieszkańców		X	X	X
Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	X	X		

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

	CELE STRATEGII NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU		
Cele strategiczne rozwoju Olecka	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej na wiedzy, danych i doskonałości organizacyjnej	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Wysoka atrakcyjność Olecka dla mieszkańców i odwiedzających	X	X	X
Olecko jako kreator i partner rozwoju	X	X	
Wysoka aktywność mieszkańców		X	X

Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	X	X	X
---------------------------------------	---	---	---

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego

	CELE KRAJOWEJ STRATEGII ROZWOJU REGIONALNEGO		
Cele strategiczne rozwoju Olecka	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Wysoka atrakcyjność Olecka dla mieszkańców i odwiedzających	X	X	X
Olecko jako kreator i partner rozwoju	X	X	
Wysoka aktywność mieszkańców		X	X
Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	X	X	X

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, w strategii rozwoju gminy uwzględnia się m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ww. ustawy, tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym – które obejmują wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym ze szczególnym uwzględnieniem działań służących zapobieganiu powodzi i ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, które wskazują na różnicowanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach Gminy Olecko, z których znaczna część charakteryzuje się stanem

ogólnym określonym jako dobry, w niewielkim zakresie złym. Natomiast ocena stanu jednolitych części wód podziemnych wskazuje ich dobry stan. Większość działań określonych w Programie wodnośrodowiskowym kraju dotyczy budowy i rozbudowy odpowiedniej infrastruktury oraz regularnego wywozu nieczystości płynnych oraz działań monitoringowych i edukacyjnych,

- plan przeciwdziałania skutkom suszy, na podstawie którego można uznać za istotne działania z zakresu retencji, zmiany korzystania z wód, budowy i przebudowy odpowiedniej infrastruktury, działania organizacyjne i formalne oraz edukacyjne.

W toku prac związanych z przygotowaniem Strategii nie wskazano Obszarów Strategicznej Interwencji o charakterze lokalnym, uznając, że obszar całej Gminy Olecko to obszar zrównoważonej interwencji publicznej.

ANALIZA SWOT

Uwarunkowania decydujące o rozwoju Gminy Olecko zestawiono w formie tabeli SWOT uwzględniającej wewnętrzne i zewnętrzne czynniki wspierające bądź hamujące procesy rozwoju lokalnego oraz szanse i zagrożenia w otoczeniu w odniesieniu do wyznaczonych celów rozwojowych.

Tabela 7 Kluczowe siły i słabości oraz szanse i zagrożenia

Czynnik	Wysoka atrakcyjność Olecka dla mieszkańców i odwiedzających	Olecko jako kreator i partner rozwoju	Wysoka aktywność mieszkańców	Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
Siły wykorzystane do osiągnięcia celów				
Położenie w obszarze o dużym bogactwie przyrodniczym jako potencjał dla rozwoju turystyki	X	X	X	X
Rozbudowana i nowoczesna baza sportowa	X	X	X	X
Potencjał wydarzeń kulturalnych i sportowych	X	X	X	X
Gotowe do zagospodarowania tereny inwestycyjne	X	X	X	X
Dobre wyposażenia w infrastrukturę komunalną	X		X	X
Relatywnie dobra sytuacja finansowa	X		X	X
Wysoki poziom aktywności zawodowej		X	X	X
Wysoki poziom aktywności gospodarczej		X	X	X
Słabości przełamane przez działania podjęte w celach				
Słabnąca rozpoznawalność marki miasta	X	X		X
Przestrzeń publiczna nie w pełni dostosowana do potrzeb	X		X	

Czynnik	Wysoka atrakcyjność Olecka dla mieszkańców i odwiedzających	Olecko jako kreator i partner rozwoju	Wysoka aktywność mieszkańców	Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
mieszkańców				
Brak silnych lokalnych instytucji wsparcia biznesu		X		X
Problemy rynku pracy – bezrobocie i ograniczone dopasowanie kształcenia do potrzeb biznesu			X	X
Starzenie się społeczności Olecka	X			
Niska aktywność społeczna		X	X	
Niski udział terenów objętych planami miejscowymi	X	X		X
Szanse wspierające osiągnięcie celów				
Dostępność funduszy Unii Europejskiej na wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego, w tym na rozwój przedsiębiorczości, innowacji i kapitału ludzkiego.	X	X	X	X
Silny wizerunek turystyczny oraz duża aktywność instytucji promujących walory turystyczne regionu	X	X	X	X
Moda na zdrowy styl życia, rosnące zainteresowanie ofertą czasu wolnego, w szczególności usługami, turystyka aktywna, uzdrowiskowa, kulturowa, edukacyjna, weekendowa,	X	X		X
Wzrost zainteresowania osiedlaniem się na obszarach o niższym poziomie urbanizacji i mniejszych uciążliwościach życia codziennego.	X		X	X

Czynnik	Wysoka atrakcyjność Olecka dla mieszkańców i odwiedzających	Olecko jako kreator i partner rozwoju	Wysoka aktywność mieszkańców	Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
Wzrost popytu zewnętrznego na produkty gospodarki regionu (w tym produkty ekologiczne), ofertę turystyczno-wypoczynkową, ofertę osiedleńczą	X			X
Rozwój krajowych instrumentów polityki rozwoju	X	X	X	X
Zmiana preferencji turystycznych w wyniku pandemii	X	X		X
Zagrożenia osłabiane przez działania podjęte w celach				
Oslabianie więzi w społecznościach lokalnych wynikające z procesów globalizacji i zmian w systemie wartości.	X		X	
Niepełne rokowania dotyczące koniunktury gospodarczej.		X		X
Wysoki poziom konkurencyjności sąsiednich ośrodków turystycznych.	X	X	X	X
Niestabilne przepisy utrudniające działanie biznesu.	X			X
Trudności formalne (zmiana reguł w nowym okresie programowania) i wysoka konkurencja w pozyskiwaniu unijnych źródeł wsparcia finansowego		X	X	
Zmiany klimatyczne wpływające na pogorszenie jakości wody powierzchniowej, obniżenie poziomu i jakości wód podziemnych wykorzystywanych na cele	X	X	X	X

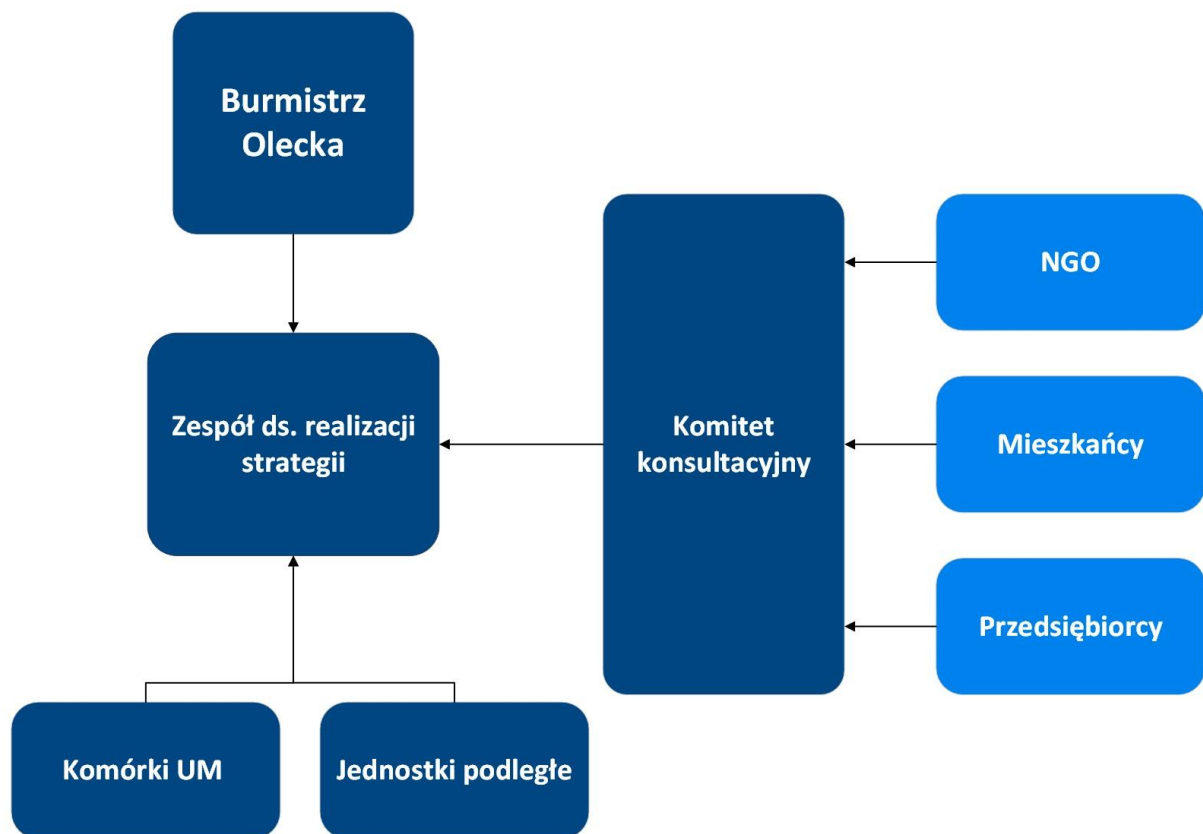
Czynnik	Wysoka atrakcyjność Olecka dla mieszkańców i odwiedzających	Olecko jako kreator i partner rozwoju	Wysoka aktywność mieszkańców	Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
zaopatrzenia ludności, wzrost zagrożenia pożarowego w lasach				
Kryzysy zewnętrzne, w tym wojna w Ukrainie, zerwanie stosunków polityczno-gospodarczych z Rosją	X	X		X
Odkładanie realizacji inwestycji rządowych – odwlekanie na poziomie centralnym terminów realizacji koniecznych dla Warmii i Mazur inwestycji drogowych	X	X		X
Niekorzystne procesy demograficzne – starzejące się społeczeństwo oraz ograniczony napływ ludności do regionu	X	X	X	X

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Realizacji Strategii służyć będą projekty realizacyjne, przygotowywane przez Urząd Miejski oraz jednostki organizacyjne podległe samorządowi. Projekty te powinny zostać opracowane i wyselekcjonowane przez odpowiednie komórki UM i jednostki organizacyjne oraz wskazane w dwuletnim wykazie wdrażania Strategii rozwoju Gminy Olecko. Nie wyklucza się realizacji projektów we współpracy (lub partnerstwie) z podmiotami zewnętrznymi, w tym z sektorem pozarządowym, społeczeństwem obywatelskim oraz przedstawicielami lokalnych przedsiębiorstw.

Rysunek 12 Podmioty procesu wdrażania strategii

Źródło: opracowanie własne

W celu zapewnienia sprawności i efektywności procesu wdrażania powołany zostanie zespół ds. realizacji strategii, którego pracami kierował będzie Burmistrz Olecka lub wyznaczony pełnomocnik burmistrza. Do głównych zadań zespołu należeć powinno:

- przygotowanie koncepcji projektów własnych w ujęciu dwuletniego wykazu wdrażania,

- ocena aktualności gminnych planów, programów i strategii w zakresie zmian uwarunkowań realizacji strategii i inicjowanie zmian w tych dokumentach,
- ocena informacji o postępach w realizacji projektów własnych samorządu,
- przygotowanie informacji na potrzeby opracowania raportu o stanie gminy w zakresie informacji o stopniu wdrożenia strategii,
- inicjowanie aktualizacji strategii,
- współpraca z podmiotami zewnętrznymi realizującymi działania wspierające osiągnięcie celów rozwojowych Olecka.

Celem rozwoju partycypacyjnego procesu wdrażania strategii planuje się powołanie komitetu konsultacyjnego, który będzie ciałem opiniodawczo-doradczym Burmistrza Olecka w zakresie procesu wdrażania oraz ewaluacji strategii.

Poza wskazanymi projektami strategicznymi, ujętymi w wykazie wdrażania, proces wdrożeniowy powinien znaleźć swoje uszczegółowienie w dokumentach planistycznych i programowych.

Do dokumentów, które powinny zostać opracowane w procesie wdrażania strategii, zaliczyć należy dokument określający politykę Gminy Olecko w zakresie:

- aktywności mieszkańców – dot. sportu, kultury,
- oświaty,
- rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
- rozwoju atrakcyjności turystycznej Olecka,
- rewitalizacji,
- działań na rzecz młodzieży.

Wskazany wykaz wdrażania powinien zostać opracowany niezwłocznie po przyjęciu strategii oraz powinien zawierać zbiór konkretnych projektów realizacyjnych zarówno gotowych do wdrożenia, jak i projektów koncepcyjnych. Dla każdego projektu zaleca się sporządzenie karty projektu zawierającej kluczowe elementy charakteryzujące projekt oraz pozwalające na sporządzenie po zakończeniu roku sprawozdania z realizacji zadania.

Tabela 8 Ramowy układ karty projektu

Tytuł projektu			
Charakterystyka projektu			
Beneficjenci projektu			
Osoba odpowiedzialna za projekt i komórka UM / jednostka realizująca:			
Partnerzy zaangażowani w realizację:			
Cel i kierunek strategii:			
Data rozpoczęcia realizacji całego projektu:		Planowana data zakończenia realizacji całego projektu:	
Całkowite planowane produkty projektu (wskaźnik i wartość):		Efekty do uzyskania w danym roku (jeśli projekt jest wieloletni) – wskaźnik i wartość:	
Rezultaty (wpływ projektu) – wskaźnik i wartość:			
Ryzyka projektu			
Całkowite planowane nakłady finansowe na realizację projektu wraz z podaniem źródeł (jeśli zadanie wieloletnie)		Planowane nakłady finansowe na realizację projektu wraz z podaniem źródeł w danym roku budżetowym	

Źródło: opracowanie własne

MONITOROWANIE, EWALUACJA ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY

Proces monitorowania jest procesem niezbędnym dla zapewnienia skuteczności i efektywności realizacji polityki rozwoju Gminy Olecko. W szczególności polegał on będzie na:

- gromadzeniu i analizie informacji o zaangażowaniu finansowym w realizację projektów ujętych w wykazie wdrażania,
- zbieraniu informacji o uzyskanych wartościach wskaźników produktów wynikających z kart projektów,
- obserwacji i analizie zmian zachodzących w gminie na podstawie wskaźników ilościowych zakładanych rezultatów zaplanowanych działań,
- analizie polityk rozwoju i zmian uwarunkowań regionalnych, krajowych i europejskich.

Na podstawie rocznych raportów monitoringowych przygotowanych przez Zespół ds. realizacji strategii oraz na podstawie informacji opracowanych przez członków zespołu przeprowadzona zostanie okresowa ewaluacja strategii. Planuje się przeprowadzenie ewaluacji w roku 2026.

W oparciu o raport z tej ewaluacji Burmistrz Olecka podejmie decyzję o ewentualnej aktualizacji strategii. W przypadku wystąpienia istotnych zjawisk wpływających na możliwości realizacji Burmistrz Olecka może podjąć decyzję o nadzwyczajnej ewaluacji celem oceny konieczności podjęcia prac aktualizacyjnych.

Źródłami danych do opracowania okresowej ewaluacji będą m.in.:

- roczne raporty monitoringowe strategii,
- roczne raporty o stanie gminy,
- badania ilościowe i/lub jakościowe realizowane w toku przygotowania dokumentów branżowych,
- publikacje i badania regionalne służące realizacji polityki rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

Wskaźniki osiągnięcia celów i uzyskania rezultatów zostały wskazane w tabeli poniżej. Znak „↑” przy danym wskaźniku oznacza, że miarą realizacji będzie wzrost danego wskaźnika,

znak „↓” wskazuje, że realizacja działań powinna wpłynąć na spadek danego wskaźnika. Zakłada się, że wartości bazowe zostaną ustalone w raporcie za pierwszy rok sprawozdawczy.

Tabela 9 Kluczowe rezultaty działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Cel strategiczny	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik	Źródło danych
Wysoka atrakcyjność Olecka dla mieszkańców i odwiedzających	<ul style="list-style-type: none"> Wysoka atrakcyjności gminy, Poprawa aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, Zmniejszenie skali potrzeb systemu pomocy społecznej, Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców, 	Liczba mieszkańców w gminie ↑	GUS
		Udział ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ↓	GUS
		Udział mieszkańców biorących udział w ankietach, konsultacjach, spotkaniach gminnych itp. ↑	dane własne UM
		Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności ↓	GUS
Olecko jako kreator i partner rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój infrastruktury technicznej, w tym ochrony środowiska, adekwatny do potrzeb mieszkańców 	Wartość zadań realizowanych przez NGO ze środków gminnych ↑	dane własne UM
		Liczba dostępnych usług e-administracji ↑	dane własne UM
		Liczba stałych połączeń komunikacją publiczną z głównymi ośrodkami regionu ↑	dane własne UM
Wysoka aktywność mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost aktywności organizacji pozarządowych, Wzrost integracji społeczności lokalnej, 	Liczba lub liczebność grup artystycznych w gminie ↑	GUS
		Liczba NGO działających w gminie ↑	GUS
		Liczba kół, klubów, sekcji sportowych ↑	GUS

		Średni wynik procentowy uczniów na egzaminie ósmoklasisty ↑	OKE
		Frekwencja w wyborach ↑	PKW
Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy • Wzmocnienie potencjału gospodarczego • Rozwój potencjału lokalnego sektora MŚP 	Liczba odwiedzających i turystów ↑	dane własne UM
		Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym ↓	GUS
		Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców ↑	GUS
		Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców ↑	GUS

Źródło: opracowanie własne

RAMY FINANSOWE

Wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Olecko do 2030 roku wymagać będzie zaangażowania odpowiednich środków. Należy jednak pamiętać, że realizacja strategii opiera się na zasadzie partnerstwa i środki własne gminy będą jednym z wielu źródeł finansowania i współfinansowania projektów realizowanych na terenie gminy służących jej rozwojowi.

Finansowanie projektów i zadań realizacyjnych służących osiągnięciu wyznaczonych celów rozwoju będzie zatem pochodzić z wielu źródeł, w tym m.in. z:

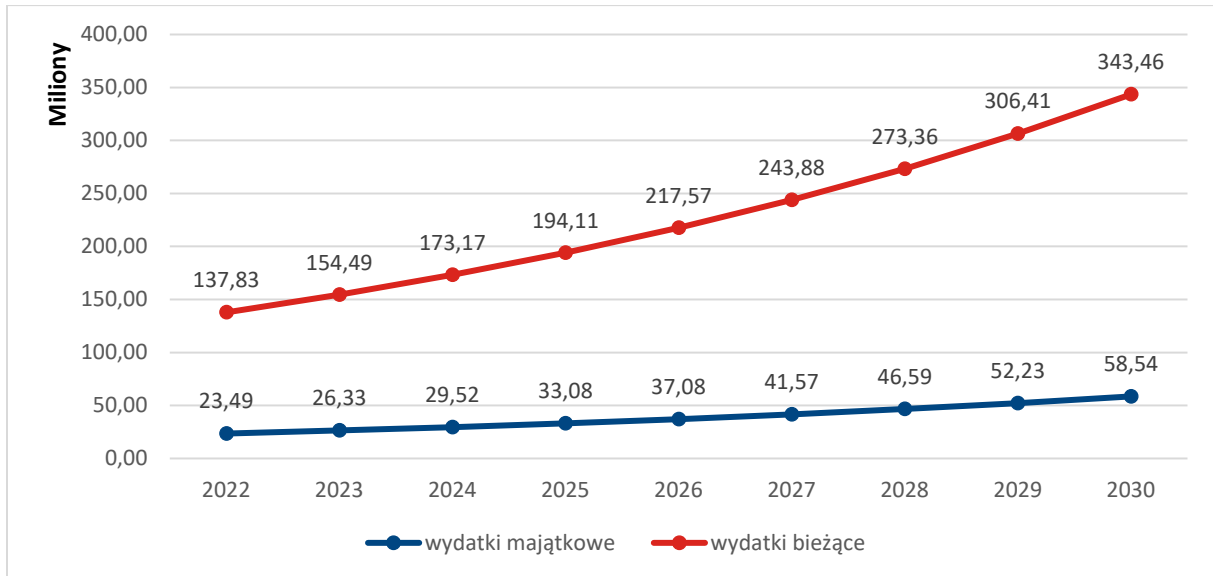
- budżetu gminy,
- budżetu województwa warmińsko-mazurskiego,
- budżetu powiatu oleckiego,
- Skarbu Państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, zwłaszcza w Ministerstwie Sportu i Turystyki, Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwie Rozwoju i Technologii, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich,
- Unii Europejskiej – w ramach nowej perspektywy budżetowej 2021-2027, w tym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- funduszy celowych, w tym: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.

Ponadto będą to również środki pochodzące od inwestorów realizujących na terenie gminy własne inwestycje oraz osób prywatnych i podmiotów sektora NGO realizujących własne zadania i projekty.

Ze względu na przyjęty model wdrażania strategii oparty na partnerskiej współpracy i w wielu przypadkach na montażu finansowym realizacji zadań, przy jednoczesnym braku ostatecznych rozstrzygnięć w zakresie alokacji finansowej instrumentów polityki regionalnej – zarówno krajowej, jak i regionalnej – oszacowanie pełnych ram finansowych jest zadaniem trudnym do realizacji. Poniżej przedstawiono ramy wynikające z projekcji szacowanych wydatków gminy na jej funkcjonowanie i realizację działań o charakterze inwestycyjnym.

W najniższym modelu przyjęto szacunkowy wskaźnik przyrostu wydatków na poziomie średniej za okres 2015-2020 wynoszący w przypadku wydatków ogółem 12,09%.

Wykres 34 Szacunkowe ramy finansowe realizacji strategii w ramach wydatków Gminy Olecko do roku 2030

Źródło: opracowanie własne

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Liczba ludności ogółem w gminach powiatu oleckiego i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2020	6
Wykres 2 Gęstość zaludnienia na km ² powierzchni na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020	7
Wykres 3 Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020	7
Wykres 4 Zmiany w grupach wiekowych ludności na terenie Gminy Olecko w latach 2015-2020	8
Wykres 5 Udział ludności w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w 2020 roku	9
Wykres 6 Mediana wieku na terenie powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2018-2020.....	10
Wykres 7 Wskaźniki obciążenia demograficznego na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w 2020 roku.....	10
Wykres 8 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020	11
Wykres 9 Saldo migracji ogółem na 1000 ludności na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2016-2020	11
Wykres 10 Prognoza demograficzna powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2050	12
Wykres 11 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020	13
Wykres 12 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020	13
Wykres 13 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020.....	14

Wykres 14 Wskaźniki środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Olecko w latach 2015-2020	14
Wykres 15 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020	15
Wykres 16 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020.....	15
Wykres 17 Wskaźniki bezrobocia w Gminie Olecko w latach 2015-2020.....	16
Wykres 18 Wskaźniki osób pracujących na 1000 ludności na terenie gmin powiatu oleckiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2015-2020	16
Wykres 19 Podmioty wg sekcji PKD 2007 w podziale na miasto i wieś Gminy Olecko w 2020 roku	18
Wykres 20 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności na terenie powiatu oleckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2020.....	32
Wykres 21 Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności na terenie powiatu oleckiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2020	32
Wykres 22 Dochody i wydatki ogółem z budżetu Gminy Olecko w latach 2015-2020.....	33
Wykres 23 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmin powiatu oleckiego w 2020 roku	33
Wykres 24 Struktura dochodów Gminy Olecko w latach 2015-2020	34
Wykres 25 Struktura wydatków Gminy Olecko w latach 2015-2020.....	34
Wykres 26 Luka finansowa w edukacji w Gminie Olecko w latach 2015-2020	35
Wykres 27 Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2015-2020 w gminach powiatu oleckiego oraz województwie warmińsko-mazurskim.....	36
Wykres 28 Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje Gminę Olecko?	38
Wykres 29 Jak Pani/Pan ocenia jakość życia w Olecku?	39

Wykres 30 Jakiej oferty / jakich usług w Gminie Olecko najbardziej brakuje?	40
Wykres 31 Jakie problemy Pani/Pana zdaniem występują w Gminie Olecko w sferze technicznej, przestrzennej i środowiskowej?.....	41
Wykres 32 Jakie problemy społeczne Pani/Pana zdaniem występują w Gminie Olecko?	42
Wykres 33 Jaki kierunek rozwoju gospodarczego Gminy Olecko Pani/Pan uznaje za najbardziej wskazany ze względu na potrzeby mieszkańców?	43
Wykres 34 Szacunkowe ramy finansowe realizacji strategii w ramach wydatków Gminy Olecko do roku 2030	75

SPIS TABEL

Tabela 1 Wskaźniki rejestru REGON na terenie gmin powiatu oleckiego oraz w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku	17
Tabela 2 Opis poszczególnych sekcji PKD 2007.....	18
Tabela 3 Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania na dzień 1 stycznia 2022 roku	19
Tabela 4 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2030 roku	61
Tabela 5 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	61
Tabela 6 Zgodność celów strategii rozwoju gminy z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.....	62
Tabela 7 Kluczowe siły i słabości oraz szanse i zagrożenia.....	64
Tabela 8 Ramowy układ karty projektu	70
Tabela 9 Kluczowe rezultaty działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	72

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Ramowa struktura strategii rozwoju Gminy Olecko	5
---	---

Rysunek 2 Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego	21
Rysunek 3 Obszary zielone i chronione w Gminie Olecko – uwarunkowania środowiskowe .	26
Rysunek 4 Sieć drogowa oraz zabudowa w granicach administracyjnych Gminy Olecko	37
Rysunek 5 Kluczowe wymiary rozwoju Gminy Olecko – Olecko atrakcyjne	45
Rysunek 6 Kluczowe wymiary rozwoju Gminy Olecko – Olecko przedsiębiorcze.....	46
Rysunek 7 Kluczowe wymiary rozwoju Gminy Olecko – Olecko partnerskie	46
Rysunek 8 Kluczowe wymiary rozwoju Gminy Olecko – Olecko aktywne	47
Rysunek 9 Cel strategiczne Gminy Olecko	48
Rysunek 10 Ramowy układ funkcjonalno-przestrzenny Miasta i Gminy Olecko w Studium...	55
Rysunek 11 Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego Gminy Olecko	56
Rysunek 12 Podmioty procesu wdrażania strategii	68

Uzasadnienie

Strategia rozwoju Gminy Olecko do 2030 roku stanowi podstawowy dokument określający politykę rozwoju lokalnego w perspektywie do 2030 roku.

Strategia wskazuje wizję, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań wyznaczone do realizacji w okresie jej obowiązywania. Pogłębiona diagnoza strategiczna, a także zrealizowane narzędzia konsultacyjne z udziałem mieszkańców, reprezentantów środowisk lokalnych, pozwoliły na identyfikację i uzgodnienie przyjętych w dokumencie zapisów. Dokument został opracowany w oparciu o szeroką analizę potencjałów, barier, szans i zagrożeń rozwojowych oraz identyfikację aspiracji mieszkańców gminy.

Dokument opracowano zgodnie z nowymi regulacjami prawnymi określającymi tryb i układ strategii rozwoju lokalnego określonymi w ustawie o samorządzie gminnym. Ponadto w istotnym zakresie wpisuje się on w politykę rozwoju Unii Europejskiej w perspektywie na lata 2021-2027, kraju oraz politykę rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

Pomimo, że obecna strategia jest nadal obowiązująca (Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Olecko do roku 2025 została przyjęta przez Radę Miejską w Olecku w dniu 29 grudnia 2015 r.), już w maju 2021 r. przystąpiono do prac nad jej aktualizacją. Punktem wyjścia do procesu aktualizacji były zapisy znowelizowanej ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.